moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1972
6
lapkritis
gruodis

TURINYS

Z. Tenisonaitė	Kalėdų stebuklas	2
D. Sadūnaitė	Tetos ir dėdės	5
I. Malėnas	Alpukas sveikina moteris	8
P. Gaučys	Šeimos reikšmė	9
D. Petrutytė	Vaiko auklėjimas šeimoje	11
E. Krikščiūnienė	Nepažįstamoji duktė	13
A. Zubienė	Isa Lei	15
• Šeima ir auklėjimas	O. Saulaitienė — Senstu ir esu laiminga	18
• Moterys pasaulyje		19
	S. Petersonienė — Alicijos Rūgytės dienų rinktinė	21
	Kanados Hamiltono Lietuvių Dramos Teatras	22
• Gyvenamoji aplinka	Veda A. Yčienė	24
• Madų ir grožio pasaulis	I. Kairienė	25
• Šeimininkių kampelis	Veda L. Murauskienė	26

ILIUSTRACIJOS

A. Zubienė	Betliejus	1
K. Jackus	Žiema	2
M. Schiestl	Madona	3
L. Kaziukaitytė	Lietuvių senovė	5
D. Aksamitauskaitė	Pabaigtuvės	6
S. Baltakienė	Kilimas	6
G. Žilinskaitė	Kilimas	7
E. Pleškytė	Žvejų kaimelis	7
B. Žilytė	Moterys	8
R. Gibavičius	Mergaitė	9
J. Čeponis	Žiema Vilniuje	10
B. Leonavičius	Iliustracijos	12
A. Zubienė	N. Zelandijos peisažas	14
A. Zubienė	Viti Levu	15
L. Leškienė	Lietuvaitė	20

"MOTERIS" LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1972 m. Nr. 6 (90)

REDAKCINĖ KOLEGIJA

NORA KULPAVIČIENĖ
redaktorė

ZUZANA DAUGVAINIENĖ
kalbos taisytoja

ZITA DIDŽBALIENĖ
korektorė

skyrius veda

A. YČIENĖ, I. KAIRIENĖ, E. KRIKŠČIŪNIENĖ, L. MURAUSKIENĖ

BRONĖ PABEDINSKIENĖ
administratorė

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ont. Kanada.

Spaudė "Žiburių" spaudos bendrovė, Toronto, Ontario. Prenumerata metams $5.00; garbės prenumerata $10.00.

Viršelis — aukštaitiškas audinys.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

"MOTERIS" Lithuanian Women's Magazine. 1972 m. Nr. 6 (90) Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Limited in Toronto.

moteris

1972 Nr. 6 (90)

A. ZUBIENĖ BETLIEJUS

SVEIKINAME SU ŠV. KALĖDOMIS

IR NAUJAIS 1973 METAIS

visus "Moters" bendradarbius ir skaitytojus

"Moters" leidėjos, redakcija ir administracija

K. JACKUS ŽIEMA

KALĖDŲ STEBUKLAS

ZENTA TENISONAITĖ

Šitas nuotykis, įvykęs prieš keletą mėnesių, įstrigo man į atmintį kaip surūdijusi vinis į sieną. Vis galvoju ir svarstau, ir vis jieškau paaiškinimo šitam savotiškam įvykiui, bet vis nieko nerandu.

Toji pirmoji atostogų diena prieš Kalėdų vakarą... Mintyse išnarplioju kiekvieną smulkmeną, gal aš ko nors nepastebėjau, galbūt ką nors pamiršau? Bet ne. Visas atsitikimas paliko gyvas mano atmintyje, tarytum kas būtų įspaudęs savotišką ženklą, palikęs manyje tiesiog neišdildomą pėdsaką.

Kalėdų šventes norėjau praleisti pas savo senelius Elsenborne, pas kuriuos aš ir vasaromis atostogaudavau, tuo būdu ištrūkdamas iš miesto mūrų. Kol buvau mažesnis padėdavau senelei rinkti mėlynes ir bruknes, iš kurių ji virdavo labai gardžią uogienę. Kiek ūgtelėjęs, varydavau karves į ganyklą. Mano seneliai gyveno vienkiemy prie Augštųjų Durpynų, o žemė ir augmenija ten skurdi ir tik ganyklom tinka. Pavasariai į tas augštumas ateina vėlai, o ruduo prasideda anksti. Tarp raistų ir laukų įsiterpęs didelis ir tankus miškas — Herzogenwald, prie Rytų Belgijos ir Vokietijos pasienio, išsiplečia dešimtimis mylių į visas puses. Tokiame augšty auga vien spygliuočiai medžiai. Augščiausias taškas virš jūros lygio siekia kone septynis šimtus metrų, ir lapuočių jau nebematyti. O pas vietos gyventojus prigijo priežodis: "In seinem Zorn schuf Gott den Elsenborn."

Pamėgau tas augštumas ir girias. Ir man labai patinka, kai laukinis vėjas, įsibėgėjęs per lygumą, ima kilti kalno papėde augštyn, staugdamas ir varydamas sniegą, tarytum baltus dūmus, per akimis neaprėpiamus, dykus plotus. O sunkūs, pilki, švininiai debesys slenka taip žemai, kad net medžių viršūnes braukia ir šukuoja.

Tą atmintiną dieną kažkoks keistas noras traukė mane eiti pasivaikščioti į Aukštuosius Durpynus. Aš mišką ir liūną gerai žinau, ten tiek vasarų praleidęs. Be to visur yra ištiesti tiesūs, asfaltuoti keliai, kuriuos mėgsta sekmadienio turistai.

Dabar Augštieji Durpynai baltavo pridengti lengvu pirmu sniegu, kuris saulės šviesoje žibėjo ir net akis skaudino savo ryškiu baltumu tyvuliuodamas tyrų plotuose.

Gražūs yra Augštieji Durpynai žiemą, kai klastingo liūno akivarai prapuola po sniego danga ir plačios lygumos susilieja akiratyje su mėlynuojančiais miškais. Bet labai pavojingas yra didysis liūnas ir žiemą ir vasarą. Žiemą, po kiminais ir kemsais paslėptos pelkių akys nevisada užšąla, o vasarą žemė taip išdžiūsta, kad atsiranda siauri, gilūs plyšiai, apžėlę žole ir visai nematomi. Angsčiau žmonės pastatydavo kiekvienam, raiste dingusiam, kryžių. Per laiką tų kryžių atsirado tiek daug, kad visas durpyno reginys tapo nykus kaip kapinės. Todėl valdžia paliepė kryžius pašalinti, palikdama tik kryžkelėse po vieną. Per antrąjį pasaulinį karą net ir visas bombonešis nuskendo liūne. Aš to neprisimenu, manęs dar nebuvo, bet miško pakraštyje stovi paminklas šešiems amerikiečių lakūnams.

Tą dieną saulė švietė visu puikumu, o dangus mėlynavo lyg žydras, brangusis akmuo ir žibėjo kaip kristalas. Šalo, bet šaltis buvo malonus. Sausas augštumos oras kuteno mano skruostus ir gaivino šviežiu vėsumu. Aš buvau jaunas studentas, pilnas jėgų ir energijos ir šis tyras žiemos oras svaigino mane labiau negu šampanas.

Sustojęs pailsėti, suvalgiau senelės įduotus sviestainius, bet miške, be vėjo, buvo nuostabiai ramu. Purus sniegas kabėjo ant eglių šakų ir aš, pasišokėdamas, kaip mažas berniukas, purčiau jį žemyn, o švelnios snaigės, žybtelėjusios saulėje, subyrėdavo kaip sidabriniai spindulių purslai.

Neilgai trukus saulė ėmė slinkti už eglių viršūnių, o aš pasukau namų link. Ramus ir tylus vakaras nepastebimai artinosi ir man, vos pasiekus pamiškę, bematant atsirado labai tiršta migla. Tokia migla yra Augštuose Durpynuose dažnas reiškinys ir pavojingesnis negu sniego pūga. Migla užeina netikėtai staiga, tarytum kas nesuskaitomas statines pieno būtų išpylęs, ir toliau kaip porą metrų jau nieko nebegalima įžiūrėti. Nors aš tas apylinkes gerai pažįstu, bet rūke yra jau visai kitas dalykas, ir aš susirūpinau, nes bijojau paklysti raiste.

Atrodė, kad ėmė smarkiai šalti, sniegas po mano padais girgždėjo aštriai ir sausai, tiesiog cypė. Dabar ėjau beveik apgraibom, pasitikėdamas savo intuicija, nes sakoma: "arklys vis kelią namo atras", bet mano šeštasis pojūtis nebuvo toks jautrus. Vis dar užtikdamas telefono stulpus žinojau, kad einu vieškeliu, bet rūkas buvo tirštas kaip košė ir labai nemalaniai šaltas. Dabar man jau rūpėjo kur nors atrasti pastogę, mano orientacijos jausmas buvo dingęs ir aš nežinojau kur esu.

Nežinau kaip toli ir kaip ilgai aš ėjau. Sustoti ir laukti kol praeis migla buvo be tikslo, net pavojinga, bet aš netikėtai išgirdau tolumoje skambančius varpelius, kurių švelnus garsas vis artėjo ir stiprėjo. Kažkas važiavo rogėmis ir aš porą kartų garsiai sušukau "alio, alio", laukdamas, kad keleivis mane išgirdęs pavėžins. Kokia kryptimi jis bevažiuotų man buvo vistiek. Paklysti rūke tokiame šaltyje ir išbūti visą naktį miške man būtų buvusi tikra mirtis.

Varpelių skambėsys virpėjo dabar čia pat ir iš rūko išlindo keistas gyvulio pavidalas, o paskui rogių siluetas. Rogėse sėdėjo barzdotas vyras, kuris, sustabdęs gyvulį, man kažką sušuko. Aš supratau, kad jis mane kvietė lipti į roges. Nudžiugęs atsisėdau greta, vyras man kyštelėjo kailinę apdangą kojom apsikloti ir vėl suragino savo gyvulį.

Aš padėkojau seniui ir pasakiau kas aš esu ir kur gyvenu. Jis kažką nesuprantamai atsakė, turbūt savo pavardę, bet jis pats pasirodė lyg kadaise matytas. Nors atydžiai žvelgiau, bet neprisiminiau, nes migloje ir vakaro prieblandoje viskas atrodė lyg dūmais aprūkę ir tik neaiškios apybraižos juodavo. Vyras buvo jau gana senas ir turėjo ilgą, žilą barzdą. Jo akys žvelgė draugiškai ir jis kaip senas draugas patapsnojo man per petį.

— Gerai, kad aš tuo keliu pasukau. Ką pats būtum daręs be manęs? Tokią šaltą naktį paklydus, galima negyvai sušalti.

Temo ir mes važiavome per girią, aiškiai mačiau augštų eglių siluetus. Gyvulys bėgo greitai ir švelnūs varpeliai man priminė cimbolų muziką. Rūkas čia atrodė nebe toks tirštas, bet iš tamsių šešėlių pakelėje negalėjau orientuotis kur mes buvome. Netikėtai pastebėjau, kad roges traukė ne arklys, bet didelis, šakotais ragais, šiaurės elnias. Nustebęs patryniau akis, bet tikrai aš nesuklydau, tai buvo elnias, man tik paveiksluose matytas, ir tai mane labai stebino.

— Kokį keistą arklį jūs turite, ponas, — pasakiau senajam vyrui, kuris garsiai nusijuokė ir atsakė:

— O kas kitas trauktų mano roges, jei ne elnias. Ar tu atsimeni ką tavo senelė apie Kalėdų Senelį pasakodavo, kai tu dar mažas vaikas buvai ir pasakom tikėjai? —

Aš krūptelėjau ir pasijutau savotiškai nejaukiai. Koks keistas senis, ar tik ne juokus su manim krečia? O gal aš sapnuoju, bet ne... Senis sėdi greta, jo barzda apšerkšnojus o tankūs antakiai pilni baltų ledo spygliukų, turbūt jis jau ilgai pakelėje.

— Tai jūs esate Kalėdų Senelis? — paklausiau su lengva ironijos gaida balse, nes, aišku, aš tuo visai netikėjau. Tai buvo Kalėdų seniu persirengęs vyras, kuris vyko pas pažįstamus į svečius, vaikams išdalinti dovanų. Senis tyliai barzdoje sukikeno, tarytum labai patenkintas, ir atsakė:

— Taip, aš esu Kalėdų Senelis. Tas pats, kurį tu iš savo vaikystės dienų atsimeni. Matai, nors aš nepasenau ir visai nepasikeičiau, tu, atrodo, esi mane jau pamiršęs. Aš tave tuojau pažinau...

Aš nieko nebeatsakiau. Savotiškas jausmas skverbėsi į mano mintis, netikėjau tuo, ką man senasis pasakojo, bet nežinia kodėl, pasijutau nedrąsus, kaip mažas vaikas, kai į svečius atvažiuoja pirmą kartą iš

M. Schiestl MADONA

tolimo krašto nematytas dėdė. Norėjau kalbėti, bet negalėjau sugalvoti ką pasakyt tam keistam žmogui. Jis gi atrodė labai geros nuotaikos, tarytum džiaugėsi mane sutikęs. O gal jis jau buvo truputį įkaušęs? . . .

Rogės slinko greitai ir medžių šešėliai vėl dingo rūke. Migla tirštėjo, net ir elnias buvo vos matomas. Tyla man pasidarė nepakenčiama, todėl paklausiau:

— Kur mes dabar esame? Ar jūs toli važiuojate?

— Mes esame ant ribos tarp tikrovės ir iliuzijos. O mano kelionė niekada nesibaigia, — rimtai atsakė senis.

Pažvelgiau į laikrodį, bet jis buvo sustojęs. Tik kodėl fosforinės skaitlinės nebešvietė tamsoje? . .

— Atsiprašau, bet aš jūsų visai nesuprantu, — tariau, — kur yra toji keista riba? —

— Mūsų fantazijos magiškame rate, — atsakė senasis. Nors jo žodžiai man buvo nesuprantami, aš daugiau jau nebeklausiau. Vis tas pats savotiškas drovumas man trukdė kalbėti, net pikta darėsi. Arba tas senis, arba aš, vienas iš mūsų tikrai išsikraustėm iš proto, pagalvojau. Senis, tarytum atspėjęs mano mintis, garsiai nusijuokė:

— Pasaulyje yra daug keistų dalykų, berneli, ir rimtai palingavo galva. Kas gali atspėti visas gamtos ir visatos paslaptis? Žiūrėk, mes jau plaukiame erdvėje, laisvi ir be laiko sąvokos. —

— Ką tai reiškia be laiko sąvokos? . . — paklausiau.

— Tai reiškia, kad aš sustabdžiau laiką.

Visai pasiuto senis . . . tuo aš jau neabejojau, bet man visgi keistai atrodė, kad mūsų rogės, kaip orlaivis, sklendė migloje nepaliesdamos žemės.

— Ar jauti . . . žemė mūsų nebetraukia. Mes jau pralenkėme magnetinės traukos žiedą, — dar paaiškino jis.

Trūktelėjau pečiais, nejaukus jausmas staiga buvo dingęs ir užleidęs vietą paslaptingo džiaugsmo virpėsiui. Aš buvau lengvas kaip snaigė ir jaučiausi maloniai.

— Kur mes važiuojame? — paklausiau dabar senelio.

— Gi pas mane viešnagėn. Naktis yra pasakiškai trumpa. —

— O kur jūs gyvenate, Kalėdų Seneli?

— Žiūrėk, ten . . . — jis ištiesė ranką ir apibrėžė ratą ore. Bematant prieš mus iškilo didingi šviesos stulpai, kurių viršūnės rėmė zenitą. Horizontaliai judėjo raudonų ir baltų spindulių linijos, kurios bangavo ir vis keitė savo formą.

— Aurora borealis, — tarė Kalėdų Senelis.

— Kaip gražu . . . sušukau, bet ta banguojanti šviesa buvo viskas. Man dabar pasirodė, kad mes buvome beorės tuštumos, perregiamų, stiklinių plokštumų tarpe. Viskas buvo nerealu, paslaptinga ir pasakiška. Senis sustabdė elnią ir man tarė:

— Būk pasveikintas mano pilyje, berneli . . . —

Aš apsidairiau nustebęs, nes niekur pilies nemačiau. Tik tuštuma tirštėjo ir savotiškai virpėjo pilna nematytos šviesos spindulių, kurie judėjo ir plaukė aplink kaip mažos medžiagos dalelytės. Aš galėjau semti šviesą saujomis, mano pirštuose ji sužibėdavo baltais žemčiūgais ir prapuldavo, pavirsdama į muilo burbulus, spalvingus ir permatomus.

— Eime, išlipk iš rogių. Mūsų svečiai jau susirinkę linksminasi. Ko tu dar lauki, berneli? Eime į varpelio vidų, — tarė senis ir, skubiais žingsniais nužengęs prie elnio, sustojo. Tada jis palietė ranka ant elnio ragų kabantį sidabrinį varpelį ir pravėrė jame mažas duris. Iš nuostabos aš beveik žado netekau. Kaip užburtas išlipau iš rogių ir sekiau senį. Tikrai aš žengiau per tuštumą ir niekur nekritau. Varpelis buvo mažytis, bet švietė kaip žvaigždė, ir nustebęs paklausiau:

— Bet kokiu būdu mums patekti į tokį mažą varpelį? —

— Dar tik vienas žingsnis per vaizduotės slenkstį, berneli . . . — iškilmingai atsakė senis ir mes bematant atsidūrėme didelėje ir labai erdvioje patalpoje, kuri buvo pilna jaunimo. Jauni vaikinai ir merginos, margais ir nematytais drabužiais apsirengę, šoko ir dainavo. Nustebęs dairiausi aplink, bet jie, atrodė, manęs nemato.

— Kaip keista ir fantastiška . . . ar aš sapnuoju . . . sušnabždėjau ir norėjau paklausti senį kas jie per vieni, bet senis buvo dingęs.

Aš atsibudau . . . Balta, aiški dienos šviesa veržėsi pro langus ir gailestingoji sesutė stovėjo greta manęs. Aš gulėjau lovoje, ligoninės palatoje, o ant žalsvų sienų, vaivorykštės spalvomis, žaidė paklydęs saulės spindulys.

— Jūs tai jau buvote stipriai užmigęs, — tarė vienuolė sesutė šypsodama, — mes jūsų jokiu būdu neįstengėme pažadinti. Jūs esate Robertvillės ligoninėje. Girininkas jus rado širyt miške, sniege miegantį, ir skubiai čia atvežė. Mūsų daktaras, jus apžiūrėjęs, konstatavo, kad jūs sveikas. Tegu sau išsimiega, pasakė, bet jo nuomone, jūs nesate miške nakvojęs. Šiąnakt šaltis smarkiai spigino, rodos dvidešimts penki laipsniai žemiau nulio buvo, žmogus tokioje nakty sveikas neliktų, atvirame ore miegojęs. —

Buvau dar mieguistas ir savotiškai tingus. Nesupratau kaip aš čia atsiradau ir pažvelgęs į seserį paklausiau:

— Sesute, ar jūs tikrai žinote, kad aš šianakt buvau Augštuose Durpynuose? —

— Girininkas mums taip sakė. Jis jus atrado visai atsitiktinai miške prie kelio, su apledėjusiais drabužiais miegantį. Girininkas buvo labai nusigandęs, o dabar jis nuvyko jūsų senelių nuraminti. Bet keista, kad jūs net ausų neapšalote? Gal sniegas jus apsaugojo? . . . Daktaras jums leido keltis ir eiti namo. Aš dar atnešiu kavos ir šį tą užkąsti . . .

Tikrai, aš buvau visai sveikas, tik labai alkanas. Mano laikrodis tiksėjo ant mano rankos riešo.

— Sesute, aš šiąnakt buvau svečiuose pas Kalėdų Senelį, — tariau šyptelėdamas, — jis buvo sustabdęs laiką, sutrumpinęs naktį. — Sesuo pažvelgė į mane nustebus ir rimtai atsakė:

— Aš jau geriau sakyčiau — Kalėdų nakties stebuklas . . .

TETOS

IR DĖDĖS

DANGUOLĖ SADŪNAITĖ

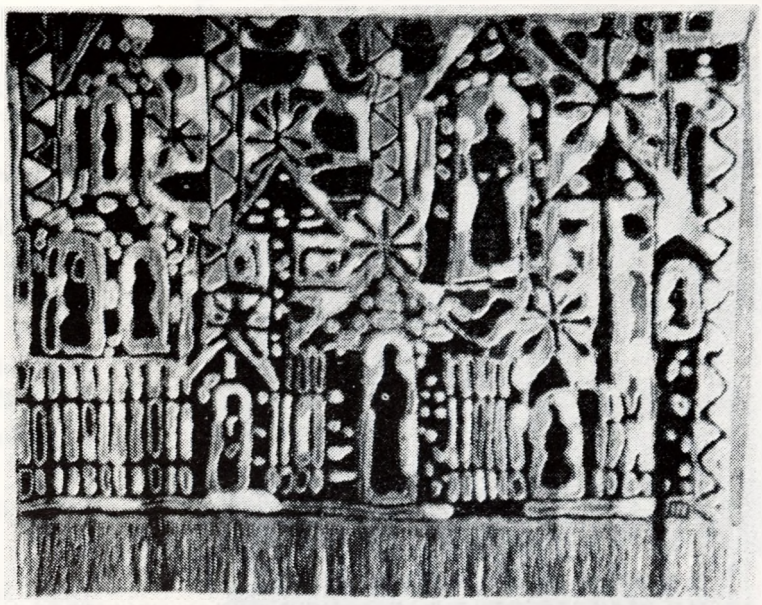

L. KAZIUKAITYTĖ LIETUVIŲ SENOVĖ (aplikacija)

Vaikas būdama, aš labai mylėjau savo tetas.

Vienu laiku, su mumis gyveno teta Salomėja:
mano tėvo sesuo.
Ji buvo augšta, stamboka, betgi gracingo sudėjimo.

Vieną vakarą, kai dangus kabojo audringas, tamsus ir gąsdinantis,
(kaip baidyklė aprengta gėdulo rūbais), teta Salomėja išvažiavo aplankyti savo draugų mieste.

Mums bevalgant vakarienę, Mama išsitarė, jog toks ir toks kaimynas, nori mūsų tetą Salomėją vesti.
Teta Salomėja nesiskubino ištekėti.

Ji atsakė jam "ne".

Tą vakarą, nejuokais susirūpinau.
Ilgai negalėjau užmigti.

Jeigu teta Salomėja neištekės dabar — (ji pati gi sakė, jog kasdien ji neina nei jaunyn, nei gražyn), — kas gi nuvarys tą alkaną vilką nuo durų,

*

Tie rūpesčiai buvo užgulę mane žiemą.

Vasarai atėjus, medžiai apsupo mus, kaip dideli, lapoti viešbučiai.
Ankstyvi rytai buvo lygiai tokie pat gražūs, kaip pasaulio sukūrimo dieną.

Ir kai geltoni gėlių žiedai mojo mums savo spalva ir kvapu iš už kaimyno
tvoros, tiktai tada mūsų teta Ramona: (viena iš mano motinos keturių
seserų) — atvažiuodavo mus aplankyti.

Teta Ramona, be abejo, buvo pati gražiausia iš visų mano tetų.
Ji mokytojavo toli, kažkokiame miestelyje.
(Nors ištekėjusi, teta Ramona kolkas neturėjo vaikų.)

Bežiūrėdama į savo tetą, (ir į tas blizgančias viliojančias dirbtines
vyšnias, prisegtas jos suknelės atlape) —
aš galvojau, svarsčiau: ką gi reiškia būt ištekėjus,
Be abejo, kai žmogus yra ištekėjęs, jis yra viskuo gerai aprūpintas.
(Lyg jisai begyventų pačioje šerdyje pilies.)

Kai žmogus yra ištekėjęs, — priėjau griežtoko nuosprendžio, —
jis yra tarytum negyvas žąsinas...

*

Kiekvienais metais, (liepos mėnesio vidury) —
kai priekinis gėlių darželis atrodė toks spalvingas, ir gražus, —
kaip kad pats vidurinis centras dangaus —
mes išsiruošdavom aplankyti Senelių (mano motinos tėvų).
Tenai besisvečiuodami, aplankydavome ir tetą Oną.

Teta Ona visada mus maloniai priimdavo. (Ji turėjo didelę šeimą.)
Dažnai, mes, vaikai, žaisdavom lauke — tuo metu, kai suaugusieji
šnekučiuodavosi pritamsintuose kambariuose.

Karštis statė aplink mus daugiaaukščius namus...
Debesys plaukė virš mūsų, — mums besėdint upokšniuose žolės.

(Mano teta Ona gyveno ramiame, tyliame kaime.
Kaimo gatvės vingiavo — šen ir ten — kaip žali tuneliai.)

*

Be anksčiau suminėtų tetų, aš dar turėjau pačią jauniausią savo tetą:
tetą Margaretą.
Gyva ir labai linksmo būdo, dažnai ji praleisdavo visą vasarą kartu
su mumis.

Retkarčiais, ji nuvesdavo mus, vaikus, į teatrą.
Miestą pasiekdavom
traukiniu, pervažiuodami tamsų tunelį.

D. AKSAMITAUSKAITĖ PABAIGTUVĖS (gobelenas)

Atsimenu, gatvėje arti stoties, prekiautojai
pardavinėdavo karštas
dešreles. Stovėjo dideli krepšiai su gėlėmis.
Iš kažkur sklido muzika, — ir mums skubant gatve,
jauni vyrukai švilpdavo
tetai Margaretai...

*

Vieną dieną, (tai buvo ankstyvas pavasaris) —
kai debesys statė pilis
danguje, teta Margareta, nusivedė mus pamatyti
Čechovo vaidinimą, jo "Vyšnių Sodą".

S. BALTAKIENĖ KILIMAS (gobelenas)

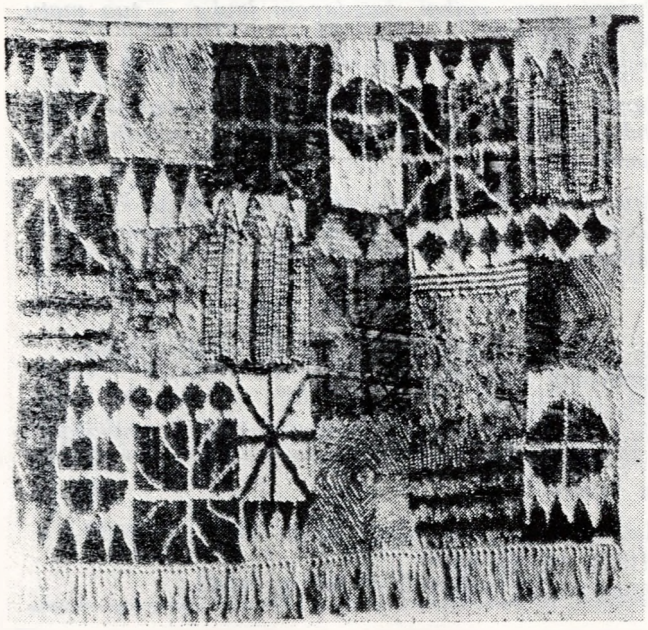

Nors mes toli gražu ne viską tame vaidinime supratom, — tą dieną mes jautėmės jau suaugę žmonės!
Taip, tą dieną mes jau žinojome savo vertę.

*

Teta Salomėja, teta Ona, teta Ramona, teta Margareta!
Aš pažinojau jas visas!

Ne, ne, — jūsų tarpe nebuvo nei vienos
"juodos avies!"

SAVO DĖDŽIŲ nepažinojau taip gerai, kaip kad savo tetas.
Retai pasitaikydavo, kad mano dėdės sėdėtų namie.

Jie arba kariavo, arba ruošėsi iškeliauti į karą.
Jie arė laukus, sėjo; važiavo į turgų.

(Arba miškan, medžių kirsti.)

*

Dėdę Sebastijoną — (vieną iš mano motinos keturių brolių) — aš prisimenu, kaip savotišką asmenį.
Jis labai mėgo sodus.

Vienu metu, jis net pasipiršo našlei.
(Ne tam, kad jis būtų tą našlę mylėjęs; bet ji buvo didelių sodų savininkė.)

*

Dėdė Adomas iš visų mano dėdžių, skaitėsi elegantiškiausias.
Jis atvažiuodavo mus aplankyti vasarą, —
kai dienos prilygdavo javų geltonumui.

Tamsiaplaukis, vidutinio ūgio, ramių judesių, —
jis buvo gražiai nuaugęs.

Iš jo galionikų skilo žiežirbos.

Kažkodėl, savo vaikiškoj galvosenoj, aš mąstydavau apie jį,
kaip apie žmogų, kuris nuolat brenda per sėklų vandenį...

*

Iš visų mano dėdžių, dėdė Jonas, (mano tėvo jauniausias brolis) — paliko man patį didžiausią ir neišdildomą įspūdį.
Tomis dienomis, kai jis pas mus lankydavosi — ir kai susėsdavom visi aplink stalą:
visi šaukštai, peiliai, šakutės ir lėkštės dainuodavo.

Dėdė Jonas buvo augštas žmogus.
Mėlynakis, šviesių plaukų.
Jis buvo staigaus temperamento.

Nors aš jį labai gerbiau, — stebėjau aš jį iš tolo.
(Nedrįsau, perdaug arti prie jo prisiartinti.)

*

Dėdė Jonas, visada skubėjo.
Visada jam trūko laiko. —

(Jis buvo labai religingas žmogus.)

*

Dėdė Jonas, svarsčiau sau, vakare atsigulusi lovon — tai vienintelis asmuo visoj giminėj, vertas matyti
tą viziją

Degančio ir Nesudegančio Krūmo...

*

Net ir dabar aš atsidūstu apie jį pagalvojusi...

VASARĄ AR ŽIEMĄ —
mums labai nepatiko eiti miegoti.

Bet ką mes, vaikai, norėjome pamatyti,
tuo laiku vakare, —
kai šviesa triūsė už lango, kaip neturtinga, pilka

bažnyčios pelė?

*

Rudenį, —
didelį raudoną vorą rėpliojantį per žolę
Arba saulėleidį: kaip degantį laivą?
Traukinį — gerai apšviestą —
praskubantį pro sodo kampą?

Arba išbalusį veidą plėšiko!
(O, tada mūsų širdis būtų plyšus iš baimės!)

*

Vasarą naktys buvo trumpos — ir kvepiančios.
Ir man begulint lovoj, jutau tą pulsą gyvybės visur:

Žolėje, gėlių lysvėje, —
ir tam posūkyje upės,
(pažįstamam man nuo pirmosios vaikystės dienos).
Ir tam minkštam, monotoniškam šnarėjime pušų
už lango...

*

Bet rudenį, kai lijo —
ir kai vėjas verkšleno visą dieną medžiuose:

Naktis ateidavo kaip katastrofa —
(kurios, kaip benorėtum, negalėjai išvengti).

Ir kai tamsa atsistodavo už lango, kaip gauja plėšikų, —
teta Salomėja ateidavo mus užmigdyti.

*

Ruduo, vertė ją galvoti apie mirtį, ji man išsipasakojo.
Ne, ne — mirti ji nebijojo.
Kas jai rūpėjo, buvo truputį skirtingas dalykas:
liečiantis grynai vien manieras.

Pavyzdžiui, ji žinojo kaip apsisaugoti nuo vasaros karščių.
(Ji mokėjo paruošti puikius naminius ledus!
Šaltą agurkų sriubą.)

Bet, kaipgi turėsianti ji elgtis?
Kas iš jos bus reikalaujama po mirties?
(Ir ar aš kartais žinojau?)

Taip, mano teta Salomėja buvo drąsi.
Net ir vaiduoklis jos neišgąsdintų!
(Išskyrus, jeigu jis būtų labai nedrausmingas ir girtas.)

*

Teta Salomėja šnekučiavosi su manim...
(Jaunesnieji vaikai, seniai jau buvo sumigę.)

ČIA, ŠITAM KAMBARĮ, — kiekvienas baldas,

G. ŽILINSKAITĖ KILIMAS (gobelenas)

paveikslas —
kiekvienas apklotas, buvo man gerai pažįstamas,
nuo pat gimimo dienos...

(Kokioj krautuvėj šie reikmenys buvo pirkti —
aš nežinojau!)

Galbūt, krautuvėse "SEARS ir ROEBUCK"?
Arba pas "CARSON, PIRIE ir SCOTT"?

Arba viskas buvo atkeldinta tiesiai iš Nojaus Laivo?
Tą vakarą, kai saulė leidosi už mūsų —
triukšme...

E. PLEŠKYTĖ ŽVEJŲ KAIMELIS (gobelenas)

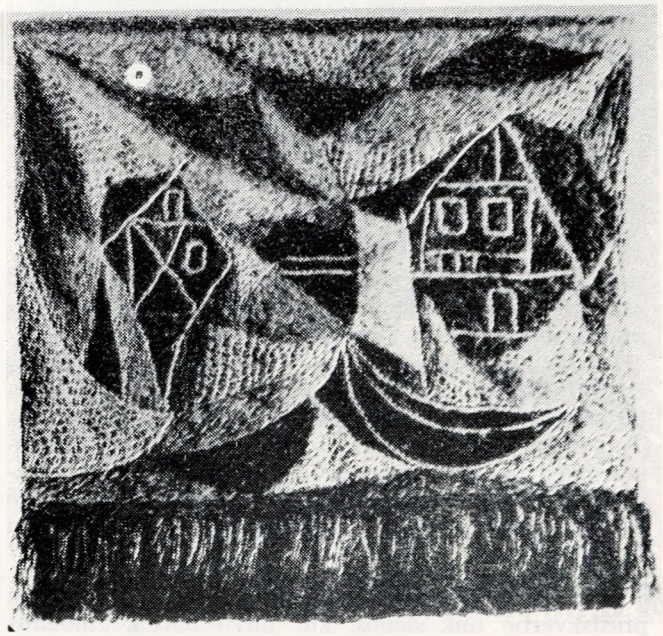

ALPUKAS SVEIKINA MOTERIS

IGNAS MALĖNAS

B. ŽILYTĖ MOTERYS

Alpukui jau 4-ri metai. Tai mielas ir malonus berniukas, kurio negali palikti nepakalbinusios ypač apyjaunės moterys. Jas traukia ne tiek to berniuko amžius, bet ypatingas jo patrauklumas, kuriuo pasižymi šio amžiaus vaikai: visada vaikiškai susirūpinęs, bet visada besišypsąs, sakytum visada laukiąs atsakymo tik į jam vienam žinomą klausimą. Bet svetimiem į akis nelendąs, savo įkyrumo niekam nerodąs. Jis moteris taip pat mėgsta, tačiau visa bėda, kad dar nemoka jų pakalbinti. O jis šito tikrai norėtų, tik neturi šiam dalykui tinkamos progos.

Žolinės šventės proga motina ima Alpuką į bažnyčią. Tiesa, šiuo metu joje bus daug žmonių, bet reikia vaikui juos parodyti ir pratinti bažnyčioje elgtis, nes jis jau baigia ketvirtuosius, tai paskui bus vėlu. Juk ir patarlė neveltui sako — lenk medį kol jaunas, o vėliau jis gali lūžti. Taigi reikia ir Alpuką pratinti iš jaunų dienų, kad vėliau netektų jo laužti. Ji pasiskynė, kaip dera rimtom moterim, iš darželio puokštę gėlių, o Alpukui nuskynė jurginį. Ir dar pridūrė: "galėsi dovanoti tai moteriai, kuri tau geriausia".

Į šį klausimą tikrai sunku atsakyti, nes Alpukas jų pažinojo nemažai: Šukevičių Morta jam davė saldainį, Peckų Marė žadėjo piernikinį avinėlį, o Tamulynų Juzė sakė, kad tu malonus vaikas, nes nesimuši su kitais vaikais. Bet kuri geriausia, jis tikrai negalėjo pasakyti, ypač kai jų dabar čia nėra.

Panašios mintys spietėsi Alpuko galvoje kol motina išsirengė į bažnyčią ir buvo pakeliui į ją. Jau visiškai priartėjus prie bažnyčios motina paklausė:

— Ar jau žinai kuri geriausia? Alpukas tik vartė rankoje jurgino žiedą ir nežinojo ką į tai atsakyti, nes jis vis dar negalėjo atrinkti, kuri turėtų būti geriausia. Pagaliau prieita ir pati bažnyčia, su daugybe žmonių šventoriuje, daugiausia vyrų. "O kur tos moterys pasidėjo, jų čia taip mažai", pagalvojo Alpukas. Tuo metu bokšte varpas kvietė pamaldoms, ir Alpuko mama paėmusi sūnų ant rankos įėjo į atvertą bažnyčią. "O Dievulėliau, kiek čia moterų", pagalvojo Alpukas pro jų sijonus vos matydamas bažnyčios lubas.

Motina buvo praktiška moteris, tad su Alpuku prasiskverbė link sienos, kur buvo beveik žmogaus augštume paliktos dvi nišos būsimom statulom pastatyti, bet dabar buvo tuščios — jų tik laukė. Mama tai pamačiusi sau tarė, kad būtų gera čia vaiką pastatyti, jam nereikėtų dusti tarp moterų sijonų. O, be to, galėtų viską geriau matyti.

Taip nusistačiusi ji nieko nelaukdama paėmė Alpuką už pašonių ir pastatė statulos vietoje. Vaikas, gavęs daug erdvės ir matydamas gausybę jį maloniai stebinčių moterų, taip pat gerai pasijuto. Kaip čia visa gerai matyti, galvojo jis, ir ėmė žiūrinėti pažįstamų moterų. Bet visos buvo gražios, daugiausia ryšinčios baltomis skepetaitėmis ir daug vyrų, visi be kepurių ir be skrybėlių. Jis tėtės taip pat niekur nematė. Tik Šukevičiaus Morta, matydama jį lyg šypsojosi. Kunigas vis ramiai giedojo Alpukui nesuprantama kalba, kurios ramus tonas jam patiko.

Bet staiga skambutis plono balselio, visiškai kitoniško negu jo tėtės rišamo arkliams. Visos moterys ir vyrai suklaupė ir pasilenkė, o Alpukas vis stovėjo savoje nišoje. Panoro ir jis giedoti, tik nežinojo žodžių, bet čia pat lyg kas jam pakuždėjo ir negalvodamas užtraukė:

— Labą dieną, moterėlės!

Motina, kaip karštu vandeniu kliusterta, nesuskubo jo nė už pažastų paimti, bet čiupusi už skverno nutraukė žemyn. Taip staiga pasibaigė Alpuko giedonė. Mama Alpukui bažnyčioje nieko nesakė, bet jis puikiai suprato, kad motina buvo nepatenkinta. Dabar Alpukas stovėjo tarp moterų sijonų ir matė vien bažnyčios lubas.

Po mišių moterys apspito Kuncienę su klausimais, kaip čia visa tai įvyko? Vaikas, rodos, protingas ir užsimanė giedoti per pačias mišias! Alpuko motina buvo kiek sumišusi, lyg tu moterų kaltinama. Klausimą užbaigė Šukevičių Morta:

— Na, ir kas čia blogo padaryta? Vaikas pasveikino visas moteris kartu, nes po vieną sveikinti būtų perdaug!

Moterys matydamos, kad klausimas baigtas, pradėjo skirstytis. Tik dabar Alpukas atsiminė turįs geriausiai moteriai duoti savo jurginio žiedą. Jis atkišo jį Šukevičių Mortai. Visi įvykį užbaigė juoku.

ŠEIMOS REIKŠMĖ

P. GAUČYS

Gyvename šeimos irimo laikus. Šeimos ryšių silpnėjimas, dažnos skyrybos ir vaikų apleidimas vis labiau pasireiškia ir lietuvių tarpe. Ryšium su tuo tikiuos būsiant pravartu šiek tiek plačiau paliesti šeimos klausimą bendrai.

Kas yra šeima? Tai siaura grupė asmenų, kurių tarpe yra glaudi vieningumo pareiga, tarpusavinė dorovinė ir medžiaginė pagalba, neskaitant simpatijų, dėkingumo ir asmeninių interesų. Šeima kiekvienam jos nariui teikia pranašumų, bet taip pat ir nepatogumų; ji duoda teisių — bet užkrauna pareigų, o neretai ir verčia pasiaukoti. Teisės ir pareigos, pranašumai ir nepatogumai nepriklauso nuo asmeninių nuopelnų, nuo asmeninio turto.

Mūsų gyvenamas individualistinis bei egoistinis amžius stengiasi sugriauti šį susibūrimą. Daug kas vengia vedybų ir šeimos. Esą geriau gyventi vienam ir neturėti jokios atsakomybės. Vaikai tėvam, ir atbulai, sudarą vien sunkumus ir nemalonumus, bereikalingą uolumą ir rungtyniavimą. Jiem nereikia nei brolių, nei seserų. Jiem gana draugų, kuriuos jie patys gali pasirinkti.

Egoistiškai žiūrint, tokia pažiūra gana teisinga, nes augmenijos pasauly mes matome, kad augalas būna stipresnis ir geriau tarpsta, kai jis nuošaliau nuo kitų, sau artimųjų, auga. Gyvūnijos pasauly mes irgi matome, kad kai jaunoji karta jau pati gali išsimaitinti, ji nutolsta nuo senosios. Tie pavyzdžiai įtikina. Be abejo, vaikas apleidžia savo šeimą, kai iš jos nieko negauna. Jis neturi jokio išrokavimo pasilikti šalia savo brolių, kurie gali jam kliudyti ar kenkti. Taigi asmeninis suaugusio egoizmas pateisina tokią pažiūrą.

Bet žmonės nėra gyvuliai, kurie, pasenę ar sergą, pasitraukia į miško gilumą ir ten laukia mirties. Jų laimei, gyvuliai neatsimena. Po kelių savaičių nuo gimimo, karvė neatpažįsta savo veršiuko. Tos pačios rūšies gyvuliai nepuola vienas kito, išskyrus maisto ir poravimosi atvejus. Jie tarpusavy nerungtyniauja, neturi jokios pranašesnės padėties ar orumo, ir todėl jiem nėra jokio reikalo būti solidariais ar nugalėti sau panašių priešingumą. Todėl jie ir nesudaro šeimų ar visuomenių su apibrėžtom teisėm ir pareigom. Tačiau kitaip yra su žmonėmis.

Šeimyninis solidarumas yra ne tam, kad užtikrintų visų šeimos narių laimę, bet kad reikale jiem pagelbėtų. Laimingieji turi paaukoti bent kiek savo laimės nelaimingiem, kurie to reikalingi. Šeima iš mūsų reikalauja pasiaukojimo be jokio atlyginimo. Todėl jos sudarymas toks sunkus, ir toks lengvas jos išardymas. Reikėjo ilgų amžių ir daugybės sunkumų nugalėjimo ligi buvo prieita prie šeimos sudarymo su teisėmis ir pareigomis kiekvienam jos nariui. Gamtoje mes turime daug gyvulių ir vabzdžių, gyvenančių šeimomis, kaip pvz., bitės, skruzdės, drambliai, bebrai. Bet nėra gyvulių, kuriem būtų pavykę sudaryti šeimas, tariant, įpareigoti vaikus, kad jie savo tėvams atsilygintų už jų rūpesčius, priverstų brolius pagelbėti savo broliams. Ir tai suprantama. Vienintėlis gamtoje esąs pasišventimo būdas yra motinos savo vaikams, būtinas instinktas rūšies išsilaikymui. Gyvulių pasaulyje nėra vaikų pasišventimo savo tėvams, brolių broliams. Joks egoizmas ar išrokavimas negalės palenkti sūnų sugrąžinti savo tėvui ar motinai dalį savo turimo turto tik todėl, kad jis jį gavo iš jų, ir dar mažiau — paskatinti brolį padėti savo broliui be atsilyginimo, tik todėl, kad jie išaugo vienas šalia kito ir kad tas pats kraujas teka jų gyslose.

Sakoma, esą "brolius man Dievas davė, o draugus aš pats pasirinkau". Tačiau draugų bevelijimas nesiriša vien su tuo, kad "aš pats juos pasirinkau", o daug labiau su tuo, kad mano draugams aš galiu pagelbėti ar ne, kaip man patinka, tuo tarpu kai tėvams aš privalau padėti, nors ir nenorėdamas. Neskaitant, kad iš savo draugų galiu laukti atsilyginimo — nors tai būtų tik simpatijos pareiškimas — aš negaliu laukti jokio atsiteisimo iš savo tėvo ar motinos, iš brolių ir seserų, nes aš tik vykdau savo pareigą. Dar blogiau, nūdien, kai šeimos jausmas ir ryšiai vis silpnėja, besišaipant sakoma, kad jiems pagelbėdamas, žmogus esąs nenuoširdus, tuo tarpu, jei jis nevykdo šitos pareigos, jis pasirodo esąs modernus ir liberalus. Vadinasi, galima išsižadėti šeimos dėl draugų ir netgi dėl idealo.

Šeimos tradicijos neleidžia, bent šeimos viduje, atsidėti tam patogiam žaidimui, jos trukdo kiekvienam jos nariui užmiršti betkokį dėkingumo jausmą; jos verčia daugiau turintį pasidalinti su mažiau turinčiu, nepaisant ar jis galės ar negalės atsiteisti; jos verčia atsilyginti už gera padarymą, jos yra palaimingos nepasiturintiems.

Niekas nenori nelaimingųjų palikti jų likimui — daug kas sako. Tačiau dėl mūsų ramybės esą daug geriau paaukoti kiek pinigo, nei tiesiogiai rūpintis mūsų senais ir ligotais giminėmis. Daug verčiau mokėti nedidelį mokestį valdžiai ir tą pareigą jai pa-

R. GIBAVIČIUS — MERGAITĖ

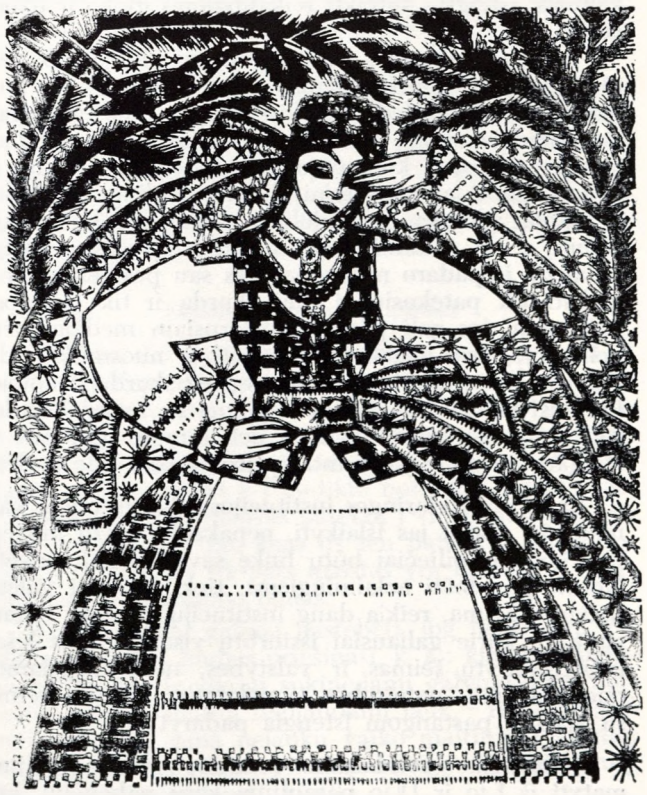

J. ČEPONIS

ŽIEMA VILNIUJE

vesti, nei patirti tiek tiesioginių nemalonumų. Teoretiškai — tai tiesa. Gyvenime nuovargį galima iškeisti į pinigą, o pinigas leidžia išvengti nuovargio. Nūdien veikiančios nesuskaitomos institucijos gelbsti vargšus, sergančiuosius, bedarbius. Visos jos yra šeimos pakaitalas, įsteigtos suteikti reikalingiems globą ir užuojautą.

Tačiau labdarybės institucijos, pavaduojančios šeimos pagalbą, neišvengiamai yra sudėtingos ir biurokratinės, jos padeda kažkaip atsietai, o ne tiesiogiai; jos išleidžia šimtą, kad duotų dešimtį; jos tesidomi atvejais tik savo kompetencijos ribose; jos nežino ir negali žinoti ar prašytojai tikrai reikalingi pagalbos ir dažnai globoja nenaudėlius, mokančius kur reikia prieiti, o ne nelaiminguosius, kuriuos įvairios bėdos palaužia ir padaro nesugebančius sau pasigelbėti. Jos gelbsti tik patekusius į gilų skurdą ir tik laikinom pašalpom; jos gali padėti atsidūrusiam medžiaginėje nelaimėje, bet negali jo išgelbėti iš nuosmukio, didžiausio skausmo, blogesnio netgi už skurdą. Šeimoje, kur visi vienas kitą pažįsta, galima su nedidelėm lėšom ir pastangom išgelbėti nelaimingus gimines iš staigaus vargo ir užtikrinti jų turimą socialinę padėtį.

Šalia to, labdaringos institucijos labai brangiai kainuoja ir, norint jas išlaikyti, nepakanka mažų mokesčių, kuriuos piliečiai būtų linkę savanoriškai mokėti. Norint pagelbėti nelaimingiems, tiek, kiek tai galėtų padaryti šeima, reikia daug institucijų, pastatų ir tarnautojų, kurie galiausiai išsiurbtų visas turimas lėšas ir sužlugdytų šeimas ir valstybes, neapsaugodamos nuo skausmų, neteisybės ir nelaimės, kuriuos šeima su mažom pastangom įstengia padaryti.

Šeimyniško solidarumo praktinę svarbą galime matyti iš I-jo ir II-jo pasaulinių karų pabėgėlių, kurie buvo tarptautinių šalpos ir globos institucijų šelpiami ir globojami atbuline ranka. Jų vadovai ir tarnautojai iš tų žmonių vargo ir nelaimių susikrovė turtus. Jeigu dauguma pabėgėlių nepalūžę išliko kūnu ir dvasia sveiki, galime už tai dėkoti pačių pabėgėlių tautinėm organizacijom, kurios sugebėjo geriau suprasti ir tenkinti savo tautiečių reikalus. Į mūsų pabėgėlius Vokietijoje galime žiūrėti kaip į didelę lietuvių šeimą, kuri ir su maža svetimųjų pagalba geriau sugebėjo grumtis su juos apnikusiais vargais ir išlaikyti savo žmogišką vertę.

Tačiau, jei nūdien šeimyninis solidarumas baigia nykti, taip yra ne todėl, kad jau nebesuprantama jo vertė, bet todėl, kad maži tiesioginiai pasiaukojimai, kurių jis reikalauja, yra be jokio matomo atlyginimo, o šių dienų žmonės nebenori nieko daryti, nieko už tai negaudami. Jeigu jūs ilgesnį laiką privačiai šelpsite varge atsidūrusią našlę ar šeimą, nieks už tai jūsų nekels į padangęs, niekas nežinos. Bet, jeigu jūs paaukosite 10.000 dol. kokiai labdarybės įstaigai, nieko nesirūpindami kaip tie pinigai bus panaudoti, apie jus rašys laikraščiai, jūs girdėsite viešus ir privačius pagyrimus, daug kas jus laikys pavyzdžiu ir būsite gerbiamu žmogum. Tačiau, jeigu jūs duosite ir dvigubai daugiau, bet tiesiogiai ir veiksmingai, negailėdami laiko ir pastangų tas lėšas panaudojant, jūs tetursėsite tik pasitenkinimą gerą darbą padarę. Tas pasitenkinimas yra veiksmingas tik geriems, bet gerų žmonių dabar nėra daug.

Jeigu nebus rasta priemonių išlaikyti šeimos solidarumą ir bausti atšakumą, šeima galutinai iširs, o tai bus nepataisoma žala. Šeima yra begalinė grandis erdvėje ir laike, toje grandyje mažiausias lankelis turi priemones prisirišti prie stipresnio. Kol visi

lankeliai yra susijungę vienas su kitu, nepaisant išorinių smūgių, kokius kiekvienas jų gali patirti, grandis pasiliks stipri, tauta galės išlaikyti moralinį ir intelektualinį lygį. Kai lankeliai atsipalaiduoja nuo grandies, kai kiekvienas asmuo tegalvoja tik apie save, grandis, kaip tauta, kaip rasė, suyra ir subyra.

Reikia pastebėti, kad ši grandis, susidaranti paremti silpniesiems ir nelaimingiesiems, yra stipri atrama netgi ir tvirtiems, ir laimingiems, netik todėl, kad laimingieji gali patapti nelaimingais, o tvirtieji silpnais, bet kad gyvenimo medis yra juo stipresnis, juo daugiau šaknų jį riša prie žemės.

Šeima yra gal paskutinis idealas, kurį praeitis mum paliko, siauras idealas, kurį visi gali aprėpti, kuris gali apimti mažą ir didelį pasišventimą kitiems, idealas, kurio tikslas vis dar tebėra taip susijęs su nauda, kurią visi gali suprasti ir kuri gali visuomenę apsaugoti nuo milžiniškų išlaidų ir didelių skausmų, kuriuos norint aptramdyti kitais būdais, reikėtų daug didesnio pasiaukojimo, dabar tokio reto žmonėse.

Reikia apgailestauti, kad nūdien šeimos įra labiausia miestuose, ypatingai Amerikoje. Kaikurie sociologai tvirtina, kad moderniųjų šeimų smukimas pasieksiąs tokį laipsnį jog "namai patapsią paprasta pernakvojimo vieta, labiausia lytinio santykiavimo reikalui". Kiti sociologai domisi būdais, kuriais šeimyninis gyvenimas ir giminystė paliečia asmeninį likimą. Tėvų teikiama pagalba savo vedusiems vaikams, giminių lankymas ir giminių savanoriško bendravimo paprotys skatina sociologus galvoti, kad šeima išlaikė savo svarbius uždavinius modernioje miestų visuomenėje. Ūkininkų šeimos, nors pasirodė pastovesnės, visvien eina irimo keliu. Kartu su tuo, giminių valdomų įmonių smukimas ir algas gaunančios vidurinės klasės kilimas sumažino šeimyninių nuosavybiu reikšmę išlaikant šeimos vieningumą. Sociologų įsitikinimu, tai reiškia šeimų polinkį į atsiskyrimą nuo visuomenės.

Šeimų smukimą gal daugiausia paveikė tai, kad dabar ne tik vyras (tėvas), bet ir žmona (motina) dirba įmonėse, įstaigose ir t.t. Vyro ir žmonos pajamos pakelia gerbūvį, tačiau tai neigiamai atsiliepia į vaikų auklėjimą, dažnai juos paliekant gatvės įtakai. Tėvai temato savo vaikus labai trumpą laiką, tik vėlai namo grįžę ir ligi eina gulti. Didžiausia našta šeimos tvarkyme tenka motinai, kuri negali savo veiklos suderinti su vyro. Abiem dirbant, visad gresia pavojus šeimai suirti. Jaunos poros, iš meilės susituokusios, greit vienas kitu nusivilia ir skiriasi. Nuo to kenčia išsiskyrusių šeimų vaikai, nes dažniausia išsiskyrėliai vėl tuokiasi ir tada sunku išlaikyti ir auklėti iš pirmųjų ir antrųjų vedybų turimus vaikus.

Tyrimai rodo, kad panašiu keliu eina ir kitų tautų šeimos raida. Sovietinėje Rusijoje ir komunistinėje Kinijoje, įsigalėjus naujai revoliucinei santvarkai, buvo stengiamasi pagrindinai šeimą sugriauti. Tačiau, kai tokioje dvasioje išaugusi jaunoji karta pasirodė esanti išsigimusi ir pasidarė sunki našta valstybei, išsigandusios tų kraštų valdžios pasuko į šeimos ugdymo ir gerbimo kelią.

Pastaruoju metu, sutrumpėjus darbo valandom ir atsiradus daugiau laisvo laiko, tėvai gali ilgiau kartu pabūti su visa šeima, vykti į gamta ir dalyvauti įvairiuose pasilinksminimuose, ir tuo būdu stiprinti šeimos vieningumą ir skatinti vaikų protinį išsivystymą.

VAIKO AUKLĖJIMAS

ŠEIMOJE (9)

D. PETRUTYTĖ

KŪDIKIO VALGYDINIMAS

Šeiminiame auklėjime gana svarbią vietą turėtų užimti kūdikio valgydinimas. Jeigu mes supratome ir įsisąmoninome mintį, kad auklėjimas yra pagalba, arba įvairiais atvejais pagalbos teikimas, beaugančiam žmogui, tai nesunku bus suprasti, jog ir kūdikio valgydinimas negali būti vienašališkas veiksmas — tik kūdikio pamaitinimas, tik jo kūnelio pasotinimas medžiaginiu maistu.

Šia proga norėčiau jums vėl priminti, kad gimęs kūdikis nėra tik bejėgių raumenų, (žmogaus pavidalo), gabaliukas. Daugelis tyrinėtojų — psichologų ir gydytojų, tarp kurių pati pirmoji buvo Marija Montessori — tvirtina, jog gimęs kūdikis nėra tik fizinis kūnelis, kuriame slypi siela, dvasia (psichė). Tačiau jokių psichinio gyvenimo reiškinių kūdikyje ilgesnį laiką mes nematome todėl, kad dvasia arba psichė tebėra užuomazginiame pavidale. Mažyčiuose augalų pumpurėliuose taip pat negalime įžiūrėti nei lapų, nei žiedų pavidalų, tačiau tikime, kad juose glūdi potencinė galia ir, kad laikui atėjus pasirodys ir lapai, ir žiedai, ir vaisiai.

Žmogaus atveju, bejėgis kūdikio kūnelis pasilieka inertiškas tol, kol dvasinis gemalas išsivysto tiek, kad pajėgia nejudriems raumenims siųsti paskatinimus, kad jie pradėtų valingai judėti. Tai pradžia, pasak Montessori, kūdikio įdvasinimo, kuris ima judėti dvasios veikiamas. (M. Montessori, THE SECRET of CHILDHOOD, Chapter III).

Svarbu maitinimo būdas

Motina, (ir pagaliau kiekvienas suaugęs), jei ji nekreipia dėmesio į kūdikio dvasinius poreikius, arba jeigu ji netiki, kad kūdikyje vyksta kokie nors dvasiniai reiškiniai, jau patį pirmąjį karta maitindama kūdikį tirštu maistu, ima labai nešvelniai, o kartais ir labai grubiai kimšti jį į kūdikio burnelę. Tačiau svarbu netik tai, kad maistas patektų į vaiko burnytę, bet labai svarbu yra tai, *kaip* jis ten patenka. Kitais žodžiais tariant, ne tik pats maistas yra būtinas ir svarbus, bet ir maitinimo būdas.

Labai dažnai galima pastebėti, jog maitinami kūdikiai visokiais būdais priešinasi, k. a.: kietai suspausdami lūpytes ir vikriai sukinėdami galvutę arba burnytėn įgrūstą maistą išspjaudami lauk. Yra tekę matyti ne vieną gana nejaukų vaiko maitinimo vaizdą: suprakaitavusią, išsinervinusią motiną ir užsiklykusį, bet "nekapituliuojantį", kūdikį.

Kartą teko būti liūdininke, kai buvo valgydinamas, 9 ar 10 mėn. kūdikis. Motina stipriai suspaudusi, laikė ant kairiosios rankos kūdikį, o su dešiniąja bandė pataikyti su šaukštuku košę į jo burnytę. Tačiau šis, klykdamas visa gerklyte, taip smarkiai raivėsi, bandydamas savo mažytėmis rankutėmis sučiupti šaukštuką, kad vargšei motinai niekaip nesisekė pataikyti į jo, nors ir labai (dėl verksmo) pražiotą burnelę. O jeigu kartais jai ir pasisekdavo įbrukti šaukštuką košės, tai jis tuoj ją išspjaudavo atgal. Tai liūdnas ir graudus vaizdas, bet itin dažnai besikartojąs.

Norint išvengti tokių aštrių ar mažesnių nesusipratimų su kūdikiais juos valgydinant, štai ką ir kaip reikėtų daryti. Prieš valgydinant reikia pasodinti vaikutį patogiai prie žemo staliuko, įdėti truputį košytės į patogų, gražų dubenėlį, padėti šalia nedidelį šaukštuką ir duoti vaikučiui pakankamai laiko apsižiūrėti.

Dėl geresnių rezultatų, patartina ir pačiai motinai prisėsti prie to paties staliuko su dubenėliu košės ir pradėti pamažu valgyti. Ir nereikės ilgai laukti, kad pamatytų, kaip jos dukrelė ar sūnelis, mažytėmis savo rankutėmis paėmęs šaukštuką, labai nevikriai bandys pakabinti košytės ir, dar nevikriau, bandys pataikyti į savo burnelę. Tik šiuo atveju ji turi palikti vaiką ramybėje ir nesikišti su jokiais pamokymais.

Čia ir prasideda motinos - auklėtojos vargai, kurie reikalauja iš jos daug kantrybės ir švelnios meilės. Laikinai ji privalo atsisakyti — antraeilės svarbos dalyko — švarumo, į kurį paprastai yra sutelkiamas visas dėmesys. Pirmenybė atiduodama ne vaiko pastangoms mokytis ir savarankėti, bet švarai.

Vaikutis, kuris bando *pats* valgyti, negali šio sudėtingo veiksmo nei gerai, nei švariai atlikti. Tai ilgų pratybų reikalas. Šiuo atveju švara turi būti sąmoningai paaukojama prasmingam vaiko veiklumui pačiam maitintis, siekiant vis tobulesnio judesių susiklausymo (koordinacijos). Pamažu vaiko judesiai tobulėja ir su išmintinga motinos pagalba, palyginamai gana greit, jis išmoksta švariai ir tvarkingai valgyti.

Patiės vaiko pastangomis įsigytas švarumas ir sugebėjimas tvarkingai valgyti yra tikrasis vaiko dvasios laimėjimas. Tai tikroji pažanga, kuri teikia džiaugsmą ir palaimą abiem: motinai ir vaikui. Todėl labai svarbu, maitinant vaiko kūnelį, nepamiršti ir jo dvasinių poreikių — noro pačiam veikti ir per ištvermingus bandymus priversti kūno sąnarius paklusti dvasios direktyvoms. Dvasinio pobūdžio reikalai kūdikiui ir vaikui yra svarbesni už kūno pasotinimą.

Dabar vaikas sutinka būti valgydinamas

Jau vienerių metų amžiaus vaikas parodo didelį ištvermingumą, bandydamas atlikti tam tikrus prasmingus veiksmus. Tai pirmosios valingos pastangos, į kurias reikėtų rimtai bei pagarbiai žiūrėti ir duoti vaikui pakankamai progų praktikuotis, lavintis.

Daug anksčiau, negu vaikas gali kalbėti ir vaikščioti — apie pirmųjų metų pabaigą — jis ima elgtis kažkokio vidinio paskato raginamas, kažkokios jėgos stumiamas. Giliau isižiūrėję galime suprasti, kad tai nėra tik tuščios vaiko pastangos, tik vaikiški įnoriai. Todėl, kai tos pastangos nėra puoselėjamos, bet pertraukiamos ir stabdomos, susilaukiama labai stipraus pasipriešinimo iš vaiko pusės.

Koks giliai jaudinąs vaizdas stebint mažą vaikutį, kuris, laikydamas šaukštuką nevikriomis savo rankutėmis, bando pats valgyti. Jis alkanas, bet jam niekaip nesiseka pakabinti košytės, o ir pakabinęs dažnai nepataiko į burnytę. Ir vis dėlto, nežiūrint tų nesekmių, jis energingai atstumia kiekvieną, kuris nori jam padėti.

B. LEONAVIČIUS ILIUSTRACIJOS

Jei šitas savaimingos vaiko veiklos ciklas nėra sukliudomas, tai neilgai trukus, kai vaikas patenkina vidinį savo norą pačiam valgyti, jis ramiai priima ir motinos patarnavimą.

Jo nešvarus ir apgailėtinai murzinas veidelis spinduliuoja nepaprastu džiaugsmu. Iš jo akučių trykšta nuoširdus pasitenkinimas. Dabar, šypsodamasis ir džiaugdamasis savo pastangomis, kurios nebuvo sukliudytos, jis be menkiausio pasipriešinimo, sutinka būti valgydinamas.

Taip auklėjamas vaikas — didžiam mūsų nustebimui — būdamas vos vienerių metukų sugeba jau pats vienas valgyti. (B. d.)

NEPAŽĮSTAMOJI

DUKTĖ

Sulietuvino *E. Krikščiūnienė*

Kokia puiki mergaitė ta Naudžių Marytė. Taip sakydavo visos kaimynės poniai Naudžiuvienei. Trylikos metų jaunuolė buvo laikoma pavyzdžiu. Jos pačios mama su pasididžiavimu sakydavo: Aš nežinau, ką daryčiau be jos. Ji mano paguoda ir džiaugsmo šaltinis. Mes abi pasikalbam, ji padeda namų ruošoj ir mieliau pasirenka mano draugystę negu triukšmingus draugų suėjimus. Marytė buvo laikoma pavyzdžiu. Ji gerai mokėsi, tvarkingai rengėsi. Mišrios kompanijos bei neįprasti draugų drabužiai jai nedarė jokios įtakos. Būdama 14 metų Marytė vakarienės metu staiga apalpo. Po eilės tyrimų ji turėjo būti patalpinta psichiatriniam ligoninės skyriuj. Nusilpimo priežastis buvo visiškas apetito praradimas, atsiradęs dėl psichologinių priežasčių. Pasirodo, kad Marytė, bijodama užaugti, stengėsi laikytis šalia motinos. Bijodama sustorėti ir netekti populiarumo, ji per jėgą kišamą maistą sugebėdavo pakišti po stalu ir vėliau išmesti į šiukšlių dėžę.

Draugystė tarp motinos ir dukters pasirodė buvusi tiktai paviršutiniška. Marytei reikėjo save beveik badu numarinti tam, kad jos vidiniai sunkumai būtų pastebėti. Visos motinos, turinčios jaunas dukteris, žino, kaip tas laikotarpis yra kritiškas joms pačioms. Mergaitės daug daugiau rūpesčio sukelia brendimo metu, nei berniukai. Berniukai dažnai būna užsiėmę senu automobiliu, draugų kompanija, o mergaitės tuo laikotarpiu, atrodo, pereina nuo vienos vidinės problemos prie kitos. Joms atrodo, kad jos tai perstoros, tai perplonos, tai perdaug, tai permažai išsivyščiusios. Vieną minutę jos negali pakęsti savo motinos, kitą puola jai į glėbį, jos ieško paguodos ir suraminimo. Kas liečia meilę tokiame amžiuje, juo meilės objektas yra labiau nepasiekiamas juo labiau jis vertas išgyvenimo. Jų kambario sienos būna išlipdytos plakatais, jų herojų paveikslais. Vėliau atsiranda ant stalo nuotrauka kokio bendraamžio, kadaise ją pakvietusio į šokius, bet kuris ja niekuomet rimtai nesidomėjo.

Buvo bandoma nustatyti, kodėl jaunuolė turi išgyventi daugiau sunkumų, negu to paties amžiaus berniukas. Manoma, visu pirma dėl to, kad moterys iš viso daugiau pasiduoda jausmams. Be to mergaitėse atsiranda didesnė įtampa tamprai susijusi su fiziniais pasikeitimais, vykstančiais jos kūne. Prie to viso reikia pridėti ir socialinius reikalavimus, kad mergaitė, sulaukusi 20 metų amžiaus, turi būti pasiruošusi vedyboms ir moterystei. Jeigu ji nesijaučia subrendusi tokiai misijai, ji gali pradėti galvoti, kad jos, kaip moters, gyvenimas yra nepasisekęs.

New Yorko sociologė ponia Kovar, pati dviejų mergaičių ir vieno sūnaus motina, prieš išleisdama savo knygą, Faces of the Adolescent Girl, apklausinėjo 200 jaunų mergaičių. Ji atrado, kad jaunuolė, turinti problemų brendimo amžiuje, dažniausiai buvo kilusi iš šeimos, kurioje ji jautėsi daugiau ar mažiau apleista, ar kur motina perdaug dominavo, reikalaudama perdaug disciplinos, užkraudama dukteriai visą namų ruošą, ir tuo nesudarydama jai progos išsivystyti laisvai, nuo nieko nepriklausomai.

Ponia Kovar randa skirtumą tarp priešjaunuolinio amžiaus mergaitės ir jaunuolės. Vaikystėje ir prieš jaunuoliniame amžiuje, mergaitės suvokia savo individualumą. Brendimo amžiuje jos ieško savęs, ir čia galima pastebėti penkis mergaičių tipus: vaikišką jaunuolę, kuri griežtai priklauso nuo tėvų, jaunuolę, kuri lengvai identifikuojasi su grupe į save panašių, jaunuolę nusikaltėlę, anarchistę ir savarankišką jaunuolę.

Marytė, kuriai nepavyko savęs badu numarinti, turi daug panašumų su Birute. Būdama keturių metų amžiaus, Birutė nutaria, kad žaislai tik kūdikiams, paniekina juos, bandydama tapti motinos pagelbininke. Jokios problemos su ja: ji prisitaiko prie visko, kas motinai atrodo gera. Sulaukusi trylikos metų, ji nedraugauja su bendraklasėm, kuriom ji atrodo pasipūtusi. Vakarus ir savaitgalius ji praleidžia motinos draugystėj. Mes turime tiek daug bendro, mes galime kalbėti ištisas valandas, džiaugiasi motina. Birutė yra jaunuolė, griežtai priklausanti nuo tėvų. Minėtai psichologei atrodė, kad tokiai jaunuolei grėsia pavojus visiškai pasimesti, susidūrus su problemom, kurios pareikalaus iš jos asmeniško sprendimo.

Jonė yra jauna mergaitė, kuri priklauso klasėj vyraujančiai grupei. Šešiolikos metų, apsupta draugių ir draugų, ji niekada nebuvo perdaug artima tėvams. Motinai ji kelia nerimo: jos duktė visiškai nesirūpina ateitim. Jonei tačiau, ateitis atrodo labai paprasta: ji džiaugsis gyvenimu ateity, kaip juo džiaugiasi šiandien. Jai nerūpi nei įsigyti profesiją, nei jaunai ištekėti. Jonė yra jaunuolė, kuri vadovaujasi savo grupės normomis. Kaip ir Birutė, ji laikosi taisyklių, tačiau jos nustatytos ne tėvų, o grupės, kuriai ji priklauso. Jos tėvai rūpinosi ja, bet labai paviršutiniškai. Labai anks-

A. ZUBIENĖ

NAUJOSIOS ZELANDIJOS PEISAŽAS

ti buvo daug dėmesio kreipiama į jos išvaizdą. Kadangi dėmesys nebuvo nukreiptas nei į jos intelektinį, nei moralinį auklėjimą, ji greitai nusisuko nuo tėvų ir pasidavė grupės sprendimams. Tokios jaunuolės tėvai, mažai besidomį dukters vidiniais reikalais, visą savo dėmesį yra nukreipę tik į savo asmenišką gyvenimą. Kol jų duktė pakankamai gerai dirba ir turi draugų, viskas jiems atrodo pilniausioj tvarkoj. Bet jei atsitinka kas nors netikėto, reikalaujančio jų dėmesio, tarp jų ir dukters jau būna neperlipama siena. Bet gali būti, kad jaunuolės gyvenime nieko blogo neatsitiks. Daugumas tokio tipo mergaičių vengia perdaug toli nueiti su berniukais, bijodamos draugių pasmerkimo, taigi pasiduoda tam tikrai grupės nustatytai disciplinai. Ponios Kovar nuomone, Jonė yra mažiau ribota negu Birutė. Savo grupės ribose ji įsigyja tam tikros patirties, praktikos santykiuose su kitais grupės nariais, ji yra priversta pažvelgti į save kritiškai.

Tėvų vengimas domėtis psichologiniu vaiko auklėjimu yra rimtas dalykas. Jaunuolės, netgi pačios paviršutiniškiausios turi daugybę klausimų, ir jaučiasi pasimetusios, nerasdamos atsakymo. Jeigu tėvai nekreipia dėmesio, ir jos į juos nesikreipia. Labai anksti, tėvai turėtų domėtis ne tik tuo ką vaikas daro, bet ir tuo ką jis jaučia. Jeigu bendras pokalbis užsimezga anksti, jaunuolė ateis patarimo pas motiną. Šita laikysena skiriasi nuo mergaitės visiškai priklausančios nuo tėvų, kuri ateina pas tėvus ne apsvarstyti problemos, o visiškai pasiduoti jų nuomonei.

Nieks nepavydi Linos tėvams. Būdama septynioliktos metų vienturtė Lina tėvams nedavė nieko, išskyrus rūpesčius. Ji jau ketvirtoj privačioj mokykloj, nes iš pirmų trijų buvo išmesta. Linos tėvai, smarkiai užsiėmę savo gyvenimu, niekuomet nebuvo skyrę jai laiko. Kai ji pradėjo daryti tėvams nemalonumus, motina tarp dviejų socialinių įsipareigojimų jai išdėstė, kad jos elgesys tikrai labai apgailėtinas. Tada Lina pradėjo visą eilę nusikaltimų, bandydama atkreipti tėvų ir kitų dėmesį. Dabar, nors graži, ir išlepinta, ji nėra populiari. Ponia Kovar ją priskiria prie jaunuolių nusikaltėlių. Nusikaltėlės jaunuolės būdo bruožai yra šie: 1. Ji yra šeimos apleista fizinio ir psichologinio auklėjimo atžvilgiu. 2. Blogas elgesys, kyląs iš to apleidimo, yra išraiška tam tikro keršto. 3. Ji jieško kitų iškrypėlių tam, kad būtų pripažinta.

Jauna nusikaltėlė visuomet yra kilusi iš namų, kur dialogo niekuomet nebuvo. Ji buvo pasmerkta vienumai. Motina buvo perdaug susidomėjusi savo asmeniniu gyvenimu. Tėvas buvo tolimas ir neprieinamas.

Savo jaunuolės amžiuje Lina beviltiškai jieškojo kas jai atstotų motiną, dažniausiai per savo meilės išgyveimus. Kiekviena meilė baigėsi nelaimingai. Ji vis bandė iš naujo surasti naują pakaitalą, be kurio jos gyvenimas atrodė vienišas ir tuščias. Tokia jaunuolė turi rimtų problemų ir reikalinga profesionalinės pagalbos. Bet tokios mergaitės tėvai dažnai tiek nerūpestingi, kad jie nesirūpina net ir tada, kai jų duktė atsiduria teisme, ar tampa nėščia. Jie pareiškia nieko negalį padėti. Jie manosi esą garbingi tėvai, kurie stengėsi, ir kuriuos likimas neteisingai nuskriaudė, apdovanodamas juos tokia dukterimi.

Monika nebuvo tėvų apleista, bet dialogas tarp jos ir tėvų taip pat nebuvo užmegstas. Ji priklauso daugiavaikei šeimai, kur ji buvo laikoma ekscentrike. Nors mokykla jai atrodo nuobodi, ji puiki mokinė, kuriai klasės draugės atrodo labai nepažangios. Šeimos laikoma keistuole, Monika anksti pradėjo jieškoti draugų panašių į save. Tėvas, užsiėmęs savo darbu, mažai dėmesio teskyrė šeimai. Motina, truputį senoviškų pažiūrų, taip pat neskyrė daug dėmesio, jos nuomone, keistokai dukteriai. Pastaroji, truputį užsidariusi, mėgo piešti ir rašyti eiles. Būdama 13-kos metų, ji atsiskyrė nuo grupės savo klasėje, kur ji niekuomet nebuvo labai populiari. Ji yra iš tų, kurios dažnai laužo taisykles ir dėvi keistus drabužius. Visi dabar laiko ją laisvų pažiūrų ir galvoja, kad ji rūko marijuaną. Nors Monika ir domisi naujomis idėjomis, tas jos interesas yra paviršutiniškas, nes ji neturi disciplinos domėtis dalyku iš gelmių. Jos draugai, kaip ir ji, išsiskiria iš kitų savo rūbais, šukuosena ir nepriimtinu elgesiu. Iš kitos pusės juose jaučiama stoka koncentracijos produktingo veikimo, ar sugebėjimo palaikyti nuolatinius ryšius. Monika tampa anarchiste. Yra labai pavojinga, sako ponia Kovar, laikyti vaikus keistais. Pavadintas keistuoliu, vaikas įsivaizduoja neturįs galimybės būti normaliu, jis galvoja, kad jam nelieka nieko kito, kaip

jieškoti to, kas yra keista. Kitas pavojus, tykąs Monikos, jos jieškojimas panašių į save draugų, glūdi jos įsitikinime, kad panašios išvaizdos jaunuoliai yra panašūs į ją ir savo vidumi. Ji tampa tokia pat konformiste kaip ir kitos. Ji turėtų suprasti, kad talento išsivystymui reikalingas darbas ir laisvas apsisprendimas.

Lilė yra jauna mergaitė tvirtai stovinti ant žemės. Jos tėvai sudarė laimingą šeimą. Jos motina namų žmogus, kuri visuomet žinojo, ką veikti. Vaikam paaugus, ji įsirašė į keletą organizacijų. Tėvas visuomet buvo artimas savo šeimai. Lilė atsimena jų pasivaikščiojimus po vakarienės, kai ji dar buvo 5 metų. Ji lengvai kalba su tėvu ir motina, nors tėvas ją daugiau suprato. Lilė nėra rinktinė mokinė, bet jos tėvai žino, kad ji daro geriausia ką gali, ir iš jų pusės jai nebuvo jokio spaudimo. Mokykloje ji nebijojo pasirodyti skirtinga, atsisakydama "sukti" per egzaminus, ar išeiti iš vakarinio suėjimo, kuriame buvo rūkoma marijuana. Ji svajoja tapti sekretore; kas liečia vedybas, ji neturi aiškių planų.

Ponia Kovar vadina Lilę autonomiška, savarankiška. Ji gyveno harmoningoj savo šeimos atmosferoj kur išmoko pati daryti sprendimus. Ji atrodo subrendusi priimti pastovų meilės ryšį. Ji taip pat nuo mažens išmoko pati apsirengti, palaikyti tvarką savo kambary. Ji gali diskutuoti su tėvais, žinodama, kad jie bus atviri. Netgi ir savarankiška jaunuolė kartais išgyvena laikotarpius, kuriais ji tampa užsidariusi. Tai laikas, kada ji pati daro sprendimus, bet ji vėl grįš į save, kai išsiaiškins savo problemas. Ji taip pat gali išgyventi laikotarpius, kurių metu jos elgesys atrodys nesiderinąs su jos būdu ir kurių metu motina atrodys nustumta į šalį. Ponia Kovar tikina, kad motina, kuri praeity parodė pasitikėjimą savo dukteria, visuomet išeis laimėtoja ir kad jai bereikia laikytis ramiai audringų periodų metu. Duktė, išsprendusi savo problemą, neabejotinai sugrįš prie jos, ir bus laiminga atradusi gražiausią pasitikėjimo požymį: besąlyginę meilę.

Didžiausias pasitarnavimas, kurį motina gali padaryti dukteriai, yra padėti jai tapti savarankiška. Tas reikalauja daug sumanumo ir asmeninio brandumo. Motina turi būti pasiekiama, kai ji reikalinga, bet ne priklausyti nuo dukters reikalavimų. Netgi jei jos pačios asmeniškas gyvenimas yra nelaimingas, ji turi duoti dukteriai pozityvų vedybų vaizdą. Stebėdama jaunuolius, kurie nepasiekė savarankiškumo, ponia Kovar buvo kiekvienu atveju nustebinta stoka stipraus tėvo vaizdo. Jeigu tėvas ir turi didelių trūkumų, motina neturi jo juodinti, bet pabrėžti jo teigiamas puses. Motina neturi atsisakyti atvirai diskutuoti pačiais intymiausiais klausimais su savo dukteria, nes kitaip ji, progai atėjus, gali jai prikišti vieną dieną: tu manęs visai nepažįsti.

A. ZUBIENĖ VITI LEVU

ISA LEI

ADOLFINA ZUBIENĖ

Jei tave, mieloji sese, ilgoji kelionė dar nebuvo atvedusi į šį pasaulio galą, tai paduok man savo baltą ranką, mes pasižvalgysim po malonų atogrąžų kraštą ir užeisim pas fidžiečius į svečius. Kad žinotum kur esame, mintimis trumpai perbėkim gražųjį Fidžį (Fiji) archipelagą.

Gal tu jau žinai, kad Fidži susideda iš nemažiau kaip 500 salų, rifų ir atolų, iš kurių 100 yra apgyventos. Fidži salynas yra tarp 15 ir 22 paralelės į pietus nuo pusiaujo ir abipus 180 meridiano. Kad išvengus komplikacijų, tarptautinė "datos linija" ties Fidži padaro išsilenkimą į rytus, tuo būdu visos salos turi tą pačią datą. Laiko skirtumas yra 12 valandų nuo Greenwich, taigi Fidži prasideda kiekviena nauja diena ir vietos laikraštis "Fiji Times" pagrįstai skelbiasi esąs

"pirmasis pasauly kiekvieną dieną spausdinamas laikraštis".

Fidži salyno plotas užima 7,040 kv. m., kuriame gyvena apie 600.000 gyventojų.

Fidži didelės pramonės neturi. Cukrus ir kopra (kokoso riešuto produktas) yra pagrindinė eksportuojama prekė. Iškasama šiek tiek aukso, jieškoma ir kitokių metalų. Auginami bananai, imbiras (ginger), ryžiai, tropinės daržovės maistui ir šakniavaisiai, kaip taro, kassava (tapioka), uvi, saldžios bulvės ir kt. Eksportuojamos įvairios vietinių medžių medienos: yaka, dakua, damanu ir kt. Vietoj gaminamas alus, degtukai, muilas, dažai, cigaretės.

Po paskutinio karo pradėjo smarkiai augti turizmas ir dabar per metus Fidži aplanko daugiau kaip šimtas tūkstančių turistų iš įvairių kraštų. Norint viešbutyje gauti kambarį, reikia užsisakyti pora mėnesių prieš pradedant kelionę. Pirmoji turistė buvusi tula ponia Walis iš Bostono, praėjusio šimtmečio gale lydėjusi ten savo vyrą prekybininką.

Dabar susipažinkime su šalies tikruoju gyventoju — fidžiečiu, pas kurį mes ruošiamės eiti į svečius. Jis priklauso Okeanijos gyventojų grupei, kurių proseneliai, spėjama, atsikėlė čia prieš daugelį šimtmečių iš Azijos per Indonezijos salas. Fidži yra ant ribos, kur susitinka melanezai ir polinezai. Per šimtmečius abi rasės susimaišė ir davė fidžietį, iš pažiūros gan artimą negrui.

Kadangi klimatas yra tropinis, tai apsivilkime lengvu rūbeliu. Klimatas nėra perdaug varginantis. Temperatūra retai būna virš 90 F. ar žemiau 60 F. Vėsūs ir sausi mėnesiai yra gegužis — lapkritis, kai pučia nuolatiniai pietų-rytų vėjai. Vasarą, nuo lapkričio iki balandžio gana daug lyja ir kartais būna uraganai. Tai drėgnas ir karštas sezonas.

Tuoj už Suvos pasibaigia asfaltuotas kelias ir mums teks toliau keliauti melsvai pilku, labai vingiuotu žvyro keleliu. Nepaprastas gamtos grožis mus nuteiks linksmai. Iškilsim į kalną, nuo kurio matysim beribę, labai ramią jūrą. Tolumoj baluoja rifai, į kuriuos atsimuša įsibėgėjusios bangos, negalėdamos pasiekti salos pakraščių. Mus gaivina lengvas vėjelis, palmių pavėsis, išsilapoję ir netvarkingai išsimėtę bananų medžiai. Gal slėny ar kalvoj pastebėsime susimetusį kaimelį. Trobelės statytos iš bambuko stiebų ir palmių lapų, perpintų kokusinių palmių plaušais. Jos turi keturias angas, po vieną kiekvienoj sienoj. Mus įves pro svečiams skirtą angą pas turanga ni koro — kaimo vyresnįjį. Čia nuoširdžiai pasveikins rankos paspaudimu ir būsim pakviesti prisėsti ant svečiams skirto kilimėlio. Šiek tiek pasikalbėję, susipažinę ir pasisakę kas esame, galėsime nuo kilimėlio keltis ir mus išsives pora palydovų kaimelio aprodyti.

Mums išėjus iš trobelės trumpai subildės lali — medinis būgnas. Tai ženklas, kad kaime yra svečių. Mes eisim kaimo takeliu, kurio abiejose pusėse stovi išsirikiavusios trobelės. Nedaug žmonių, tik keletas vaikų mus seka ar tik iš tolo stebi. Aprodys mokyklą, bažnyčią, pasilinksminimų ir susirinkimų salę, kapines, auginamas daržoves. Jei pasitaikys karšta diena, vadovas žinos, kad mes jau nuvargom ir pakvies atsisėsti pavėsy. Bematant "įšoks" pora berniukų į aukštą, liekną palmę, nuskins keletą kokoso riešutų, kurie tuoj atidaromi ir svečiai gaivinami vėsia, salstelėjusia sultimi tiesiai iš riešuto. Sulčių daug, o kopra, riešuto branduolys, taip pat skani. Už patarnavimą ir mokėjimą įlipti į palmę, berniukas neatsisakys paimti žvilgantį pinigėlį, bet jei svečiai nesusipras, jis nieko nesakys ir nuoširdžiai tau šypsosis.

Atsigaivinę pavėsy, mes grįšime prie trobelių. Iš vienos, pačios gražiausios ir didžiausios, išeis vyras, labai švariai apsirengęs, dažniausiai baltais marškiniais ir pilku sulu — sijonu. Jis suplos delnais ir pakvies užeiti. Bus labai protinga apavą palikti už durų. Mes pamatysime ratu susėdusius vyrus, o mums vėl bus patiestas švarus, iš palmės lapų nupintas kilimėlis, ant kurio mes turime sėsti. Vargas mums, mes nemokame taip gražiai kojas po savim pasėsti. Jiems mūsų atkištos baltos kojos atrodo labai negra-

RANKŲ ŠOKIS

(Public Relation Office, Fiji)

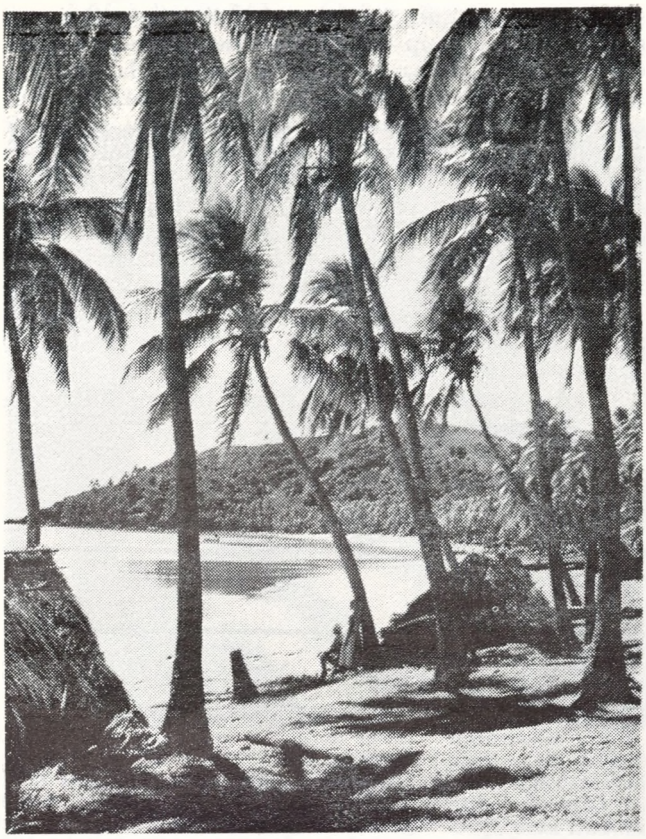

YANUYA SALA

(Public Relation Office, Fiji)

žios, ypač moterų. Čia pakils kuris vyras ir paduos margą sulu, o jei drąsus, pats apsiaus juo tavo strėnas, kad galėtum paslėpti po juo savo kojas. Toliau, prie namiškiams skirtos angos, sėdės kelios moterys su vaikais, kurie, mūsų nustebimui, yra labai ramūs, niekados neverkia, tik raitosi stenėdami žemėje. Moterys taip pat tylios ir tik prakalbintos trumpai atsakys į tavo klausimus.

Vyrai gi drąsūs. Štai mokytojas, pastorius, krautuvės vedėjas, o pats turanga ni koro sėdi prie yaqona (tarti jangona) indo, kuris yra iš vieno medžio gabalo išskaptuotas. Dabar kaip tik gera proga dovanoti yaqona miltelius, kuriuos mes atsinešėm. Iš jų bus padarytas to paties vardo gėrimas. Sukrato miltelius į marlę, pripila indą šalto vandens ir maigo. Varva skystis per juodus pirštus, toks pilkas, nelabai patraukliai atrodantis.

Kai milteliai ištirpsta ir skystis tampa norimos spalvos, prasideda gėrimo ceremonijos. Mums jos atrodys perdėtos, bet jiems tai yra lyg religija. Vyresnysis sukalbės "maldą", visi suplos delnais, ir jis išgers kaušelį, dailiai iš kokoso riešuto kiauto padarytą. Tada pasiūlys svečiui, kuris priimdamas ta pilką gėrimą, taip pat suplos delnais. Ar gėrimas patinka ar nepatinka, nevalia kaušelio iki dugno neišgėrus atitraukti nuo lūpų. Išgėrus, vėl visi suplos delnais. Mandagiai ir atsargiai paklaus ir marama — ponia — ar ir ji neparagautų yaqonos? Jei atsisakysi, jie nesistebės ir daug tam reikšmės neskirs. Moteris čia tebestovi vyro šešėly. O jei išgersi, tai susiprask iš vyrų draugystės tyliai pasitraukti prie moterų. Vyrai kalbės, pasakos kiek kaimas turi gyventoju, kokius darbus dirba, kiek vaikų mokyklą lanko. Klausinės iš kur tu, ką veiki, kokie tavo reikalai ar darbai jų žemėje.

Jei jiems tavo kalba ir laikysena patiks, tavęs laukia garbė, nes tau bus padovanotas brangusis Tabua (tambua). Tabua yra banginio dantis, paištas ant dailios iš palmės plaušų nupintos virvutės. Tai labai svarbus objektas viešame fidžiečių bendruomenės gyvenime. Tabua yra įteikiamas tik nusipelniusiems asmenims, įvairių iškilmių metu: naujo genties vado įvesdinimas, naujo laivo nuleidimas į vandenį, svarbių valstybės ar kitokių viešojo gyvenimo asmenų susitikimui atžymėti ir pan. Privačiam gyvenime Tabua yra dovanojamas sužiedotuvių, vestuvių, krikštynų, laidotuvių ar gedulo perijodo pabaigos proga. Taip pat pasikeičiama Tabua sudarant kokias sutartis ar draugiškiems suokalbiams patvirtinti.

Tabua įteikiamas iškilmingai, su tam tikru ritualu. Įteikėjas laiko dantį vienoj rankoj, o nuo jo kabančią virvę kitoj, ir pasakęs trumpą kalbą laukia kol priimantysis padarys pirmą judesį, parodydamas, kad dovaną priima. Priimama taip pat abiem rankom ir neretai Tabua yra pakeliamas prie lūpų pabučiuoti. Niekas nežino Tabua atsiradimo istorijos, bet spėjama, kad ji į Fidži atėjo iš Tongos.

Tabua laikomas tokioj didelėj pagarboj, kad šiandien įstatymais yra uždrausta jį išvežti. Žinoma, kitaip turistai šią fidžiečių brangenybę paverstų prekiniu objektu ir graži tautinė tradicija išnyktų. Gavęs Tabua skaitaisi beveik kaimelio narys. Gerai bus, jei krepšy turėsi gražiai surištą dovaną: staltiesę, šilko skarą ir pan. Tą savo ryšulėlį taip pat paduosi abiem ronkom taranga ni koro, kuris padės jį šalia yaqono indo ir kol svečiai čia bus, niekas jo nelies.

Po visų ceremonijų kaimo vyresnysis paklaus ar mes nenorėtumem kartu su jais paragauti jų valgių, kurie padėti ant žemės patiestos ilgos ir baltos staltiesės, jau mūsų laukia. Čia yra kepta žuvis, kokoso piene virti maliuskai, skanus jautienos, kiaulienos ar vištienos kepsnys, kuris dažnai kepamas lauko krosny — lovo. Iškasama duobė, įkaitinami akmenys, kepsnys paruošiamas, suvyniojamas į pow-pow ar bananų lapus ir apkraunamas karštais akmenimis. Akmenys rūpestingai palmių šakom ir kitais lapais apdangstomi, apipilama žemėm ir per pora valandų 10-ties svarų kepsnys yra skaniai iškepęs. Panašiai kepamos ir daržovės prie mėsos. Gal mums iš tolo pažvelgus į tuos valgius didelio apetito nebus. Bet paragaukim. Kaip kas nori. Vieni valgo su pirštais, kiti su šakutėm, kurios dailiai ant servetėlės šalia lėkštės padėtos.

Fidžietės moterys labai geros šeimininkės, švelnios ir geros motinos. Jos niekad fiziniai savo vaikų nebaudžia. Nuostabu iš kur jos gavo tokias brangias būdo ypatybes, tokį taktą ir nuolaidumą. Jos, rodos, neseka mus, bet visada laiku pastebės kada reikia papildyti arbatą, kada kitą pyragaitį pasiūlyti. Valgiui pasibaigus atneš indą su šiltu vandeniu rankom nusiplauti. Tuo tarpu vėl išgirsim lali mušant ir mus pakvies laukan į mėkė — šokius.

Pievoje matysim būrį šokėjų ir dainininkų tautiniais drabužiais pasipuošusių. Mus stebins ju neparastas muzikalumas. Jie linksmins mus savo egzotišku karo šokiu ir tyliom, lėtom dainom. Mums bus gera sėdėti palmių pavėsy, grožėtis spalvinga gamta, klausytis tamsiaodžių dainuojamos dainos, kurioje jie išsako visą savo buitį, apdainuoja upes, kalnus, savo

Viti Levu — Didžiąją Žemę. Paskutinę dainą "Isa Lei" jie skirs mums, padėkodami, kad juos aplankėm, palinkėdami laimingo kelio ir greito sugrįžimo.

Mes pastebėsim, kad saulė jau bučiuoja žemę, kad jūros bangos ilgėja ir ramiai atsiridena į geltoną paplūdimį. Išbuvusios visą dieną su fidžiečiais dar nesakysim, kad juos pažinom. Mes greičiau pajusime, kad jų siela labai skiriasi nuo mūsų. Tie lėti ir baukščios sielos, visada besišypsantys žmonės liks mums dar didesne mįsle.

Jei tau, sese, patiko, tai ruoškis kelionei. Tau nuo to miesto, kur išeina gražioji "Moteris", kelionė truks 17 valandų ir kainuos iki Fidži ir atgal apie dvylika šimtų dolerių. Viešbutis nuo 12 iki 24 dolerių. Valgiai restorane nė kiek nepigesni kaip Kanadoj, jų pasirinkimas mažesnis. Jei tu atvyksi į Suva, tai rasi daug krautuvių taip vadinamų "Duty Free". Čia indai prekybininkai pardavinėja papuošalus, laikrodžius, šilką, foto, radijo ir įvairius elektrinius aparatus. Būtinai užeik į turgų, kur gausu fidžietiškų prekių ir rankdarbių: iš standžių ratano stiebelių pinti gražūs krepšiai, dailios rafijos pluošto pintinės, medžio drožiniai, karoliai ir papuošalai daryti iš jūros sraigių kiautelių. O tapu arba masi koks margumynas! Tai iš medžio žievės padaryta medžiaga, gražiais spalvotais raštais išdažyta. Fidžiečiai prekybininkai tau paslaugiai patarnaus, jų plačios ir storos lūpos maloniai šypsosis, o šiltos tamsios akys suminkštins tavo širdį ir pamažu tuštės tavo kišenė.

Tad iki malonaus pasimatymo tolimoj Fidžy žemėj — žiedų karalystėje.

* * *

• ŠEIMA IR AUKLĖJIMAS

SENSTU IR ESU LAIMINGA

ONA SAULAITIENĖ

Kadaise, būdama jauna mokytoja, galvojau, kad pasiekusi maždaug 50-ties metų amžiaus būsiu tobula. Atrodė, kad žmogus pažinęs gyvenimą ir pasimokęs iš klaidų, savaime iki to laiko išmoksta gyventi ir žino atsakymus į visas problemas.

Senokai man suėjo 50 metų. O kaip viskas atrodo dabar? Toli gražu nesu tobula, niekad nenustosiu mokiusis ir amžinai jieškosiu atsakymų į problemas, tačiau dabar įvyksta tokių netikėtų dalykų, kurių anksčiau niekuomet neįsivaizdavau. Mano pojūčiai aštresni negu kada nors anksčiau.

Matau grožį žmonėse, jų pastangose ir veiksmuose. Matau grožį gamtoje. Stebiu gėlių ir medžių augimą ir kaip jie stiebiasi į erdvę ir saulę; seku paukščių skirtingą išvaizdą ir gyvenimo būdą; stebiu kiekvieno sutvėrimo savitumą, jo nepakartotinumą. O kas galėtų pakartoti saulės spindulių ir šešėlių žaidimą, debesų grožį?

Net užsimerkusi regiu dalykus, apie kuriuos esu tik skaičiusi arba girdėjusi žmones pasakojant. Dvasia lipu į kalnus, iškylauju tolimose pievose, Girdžiu volungės paprasta dainelę, ir su ja garbinu Kūrėją. Plakančia širdim sustoju ir klausausi Amerikos pilkojo strazdo, galinčio pamėgdžioti net 32 kitų paukščių balsus ir prisimenu lakštingalas, jaunystėje girdėtas. Klausausi vėjo, šlamančio medžiuose ir lietaus, barškančio į langus ir stogą. Kaip ir vaikystėje — meldžiuosi, išgirdusi perkūną.

Muzika, jai sukurti vartojami instrumentai, žmogaus balsas — visa tai dalis mano praeities ir dabarties gyvenimo. Daugiau kaip kada nors įsijaučiu i atskirų tautų muzikine kūrybą, gal kaip tik dėlto, kad ilgiau pagyvenau ir daugiau sužinojau.

Dar yra ir knygų pasaulis, kurio vartai man plačiai atdari. Ypatingai domiuosi kalbotyra, ir su žodynu galiu praleisti įdomiausių valandų.

Senstu ir esu patenkinta stebėtojos vaidmeniu. To išmokau. Išmokau taip pat, kad neviską, kuo žaviuosi, ko trūksta, turiu turėti. Galiu nuoširdžiai dalintis kitų pasisekimais, kitų džiaugsmais. Pamažu atsiranda atlaidumas, tikras noras įsijausti į kitą žmogų ir leisti jam gyventi savo gyvenimą. "Atleisk mums mūsų kaltes, kaip mes atleidžiame savo kaltininkams", visu rimtumu beldžiasi į sąžinę.

Paprastumas, nuoširdumas, atvirumas, drąsa bei didžiadvasiškumas tampa vis labiau sektinos ypatybės.

Širdies jautrumas padidėja: ne tik kilnūs ir gražūs dalykai stipriai jaudina, bet taip pat ir neteisingi ir skaudūs įvykiai. Neapsakomai sunku pripažinti, kad gyvenime be šviesos yra ir tamsa, šalia meilės — neapykanta, šalia gėrio — nuodėmė. Ir sunku pamiršti tai, ko nebegali pataisyti, pakeisti. Todėl laimingas tas, kuris po nepasisekimo sugeba atsikurti ir nauja energija imtis naujų uždavinių!

Kasdien mokausi santykiauti su savo amžiaus ir senesniais žmonėmis ir bandau įsidėmėti, ka daryti ir ko vengti. Tas mokslas neužbaigiamas.

Vaikai ir jaunimas užima ypatingą vietą mano širdy. Su jais praleidau didesne savo gyvenimo dalį. Ir vėl negaliu atsistebėti žmogaus nepakartotinumu, jo savitumu, jo kūrybingumu. Kiekvienas turi savo vieta, savo paskirtį. Jau vaikystėje reiškiasi dvasinis budrumas, protiniai sugebėjimai ir polinkimai. Jaunimą visuomet mylėjau ir tebemyliu.

Žinau, kad Lietuvoje būti jaunam buvo lengviau, paprasčiau. Čia gyvenimas daug daugiau įtemptas, varžybos daug žiauresnės, pavojai didesni, nors progų ką nors pasiekti yra įvairiausių.

Šis senstančio žmogaus pasisakymas nebūtų pilnas, jei nepaminėčiau, kad esu dėkinga galėdama gyventi, matyti ir pajusti krikščionių pastangas Bažnyčios pagyvėjimo ir atsinaujinimo laikotarpyje.

Prieš kiek laiko, toli nuo čia, mirė mano senutė motina. Pasitaikė, kad po to žiūrėjau vaikams skirtą filmą, kuriame mokytoja savo klasei, netekusiai draugės, kalbėjo apie mirtį.

Vienas berniukas atnešė prie šakelės kabančią lėlytę, iš jos ėmė veržtis graži, marga peteliškė. Taip, aiškino mokytoja, žmogaus siela palieka tuščią kevalą — kūną ir veržiasi prie savo Kūrėjo. Nežinau, kas laukia dar žilesnėje senatvėje. Meldžiu, kad sunkumams nugalėti atsirastų stiprybės, o patirtiems gerumams — visada plaktų dėkinga širdis.

"ANTI - WOMEN'S LIBERATION"

"Kokia yra šeima, tokia yra tauta". Šio posakio paskatinta Mrs. J. J. Jaboe praeitų metų pabaigoje Kalifornijoje suorganizavo naują moterų sąjūdį, kuris dalinai veikia prieš "Women's Liberation" veiklą. Pagrindinis tikslas yra sustabdyti — Equal Rights Amendment to the Constitution. Jų nuomone, lygių teisių įstatymas būtų tikras ginklas "W. L." rankose, kuriuo būtų sugriauta šeimos struktūra, moterys būtų imamos kariuomenės tarnybon, homoseksualistai galėtų vestis ir t. t. Naujas sąjūdis eina už lygias moterų teises visuomenėje, už teisingą atlyginimą už darbą, už vaikų globos pagerinimą ir kitas reikalingas socialines permainas. "W. L." nors ir turėjo neblogų siekimų, bet nukrypo į tokius kvailus veiksmus, kaip vieši korsetų deginimai, arba protestai prieš kortų lošimus, kur karalius laimi prieš karalienę... Naujas sąjūdis turi jau 15 tūkstančių narių ir vis nauji skyriai steigiami įvairiose J. A. V. vietovėse.

* * *

• MOTERYS PASAULYJE

Šiais metais, balandžio 9 d. Chicagoje, Lietuvių Montessori Vaikų Nameliai buvo pavadinti savo ilgamečių geradarių — **Irenos ir Dr. Leono Kriaučeliūnų** vardu. Montessori Draugijos pirmininkė **Adelė Izokaitienė** prisega orchidėją buvusiai ilgametei draugijos pirmininkei **Irenai Kriaučeliūnienei.**

Europos Pasauliečių Apaštalavimo forumas

II-sis Europos Pasauliečių Apaštalavimo forumas įvyko š.m. rugsėjo mėn. 1-3 d.d. Luino, Italijoje.

Suvažiavime dalyvavo 19-kos Europos kraštų org-jų atstovai. Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungą (PLKOS) atstovavo jos įgaliotinė tarptautiniams ryšiams B. Šlepetytė-Venskuvienė.

Suvažiavimo tema: "Evangelizacija ir laisvinimas" (Evangelisation et Liberation), kurios įžanginę paskaitą skaitė Rev. P. Valadier, S.J. (Prancūzija).

"Kodėl jaunimas bėga iš namų?", simpoziume dalyvavo: S. Butkevičienė (sociologė), G. Juozapavičiūtė (sociologė), I. Gotceitaitė-Ehlers (psichologė), E. Krikščiūnienė (pedagogė), G. Paulionienė (pedagogė), A. Paškauskas (studentas), R. Petrauskas (psichologas), A. Sungailienė (tėvų atstovė), — moderatorė. Simpoziumą, įvykusį š.m. lapkričio mėn. 12 d. Toronte rengė K.L.K.M. D-jos centro valdyba.

"Grandinėle", garsusis tautinių šokių ansamblis iš Clevelando, su dideliu pasisekimu koncertavo įvairiose Europos vietovėse.

Brazilijos Sąjungos Moterų Sekcijos narės su garbės nariu prel. P. Ragažinsku; iš k. E. Polišaitienė, A. Ambrozevičienė, M. Bumblienė, E. Pavilonienė ir A. Dutkienė. Sąjungietės plačiai reiškiasi kultūriniame ir šalpos darbe.

Ses. Annunciata Krauchunas, C.S.J., vadovaus "Cultural Heritage Chorus", kuris steigiamas prie Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus. Programoje numatoma atlikti įvairių tautų dainas.

Dail. J. Paukštienės tapybos paroda įvyko Čikagoje.

Mok. Marija Saulaitytė, iš J. A. V., šiais metais mokytojauja Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje. Ji taip pat talkina ir mokinių bendrabutyje.

Dail. N. Vedegytės - Palubinskienės grafikos darbų paroda įvyko Čikagoje š.m. lapkričio 16-24 d.d. Buvo išstatyta 35 darbai. Paroda praėjo su dideliu pasisekimu.

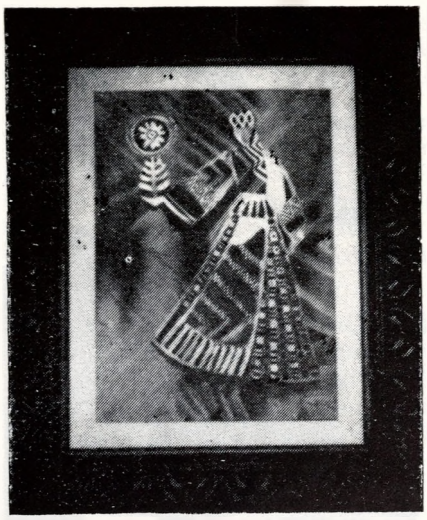

L. LEŠKIENĖ LIETUVAITĖ

Inos Totilaitės - Leškienės tapybos darbų paroda įvyko šį rudenį Los Angeles, Calif., suruošta Lietuvių Bendruomenės, tradicinėje rudens bendruomenės šventėje.

Jina Leškienė baigusi Meno Akademiją Amerikos kontinente, yra jau meną dėsčiusi ir dalyvavusi daugelyje grupinių meno parodų ir suruošusi kelias individualias parodas. Šioje parodoje buvo išstatyti 24 jos kūrybos darbai aliejum; pusiau abstraktinė kūryba, daugiausia šviesių spalvų. Kadangi ši paroda jau antra Kalifornijoje, losangeliečiai pastebi jos, kaip menininkės, gilų "savęs jieškojimą" ir pažangą tapybos technikoje. Daug jos paveikslų buvo parduota.

Romana Žutautaitė, Vasario 16 gimnazijos šių metų abiturientė, išvyko į Muensterį, Westf., studijuoti lituanistikos ir visuotinės literatūros bei pedagogikos. Romana gimė 1953 m. sausio 24 d. Augsburge, mišrioje šeimoje. Į gimnaziją atvyko nemokėdama lietuvių kalbos. Besimokydama Romuvoje, ji šoko tautinių šokių grupėje, dainavo chore. Moksleivių išvykose į LB apylinkes Romana stipriai prisidėdavo prie meninės programos atlikimo dainuodama, šokdama ir deklamuodama bei pranešinėdama programą. Buvo mergaičių bendrabučio seniūnė. Priklauso skautams ir yra kandidatė ateitininkė. Nuo 1971 m. yra Vokietijos LB valdybos atstovė Jaunimo sekcijoje. Aktyviai dalyvavo II Pas. lietuvių kangrese kaip Vokietijos lietuvių jaunimo delegatė. Jos sesuo Kristina yra Vasario 16 gimnazijos ateinančių metų abiturientė. Įsikūrusi Muenstery R. Žutautaitė ketina suorganizuoti vietos LB apylinkę.

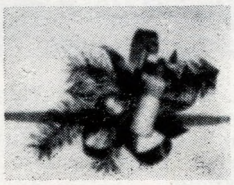

ALICIJOS RUGYTĖS DIENŲ RINKTINĖ

STASĖ PETERSONIENĖ

Spėdamas Alicijos Rugytės amžių, pralaimėtų kiekvienas, pamatęs ją lakstančią mokinių tarpe šeštadieniais Čikagos Aukštesniojoj lituanistinėj mokykloj. Nepaveikęs laikas nei jos veido, nei judėsių. O kai baliuje valsą pasisuks, pamanysi, kad aštuoniolikinė sukasi. Argi jai 70 metų? Netikės niekas ją pamatęs ar stebėdamas jos dabartinę veiklą Čikagoje. O tačiau taip yra.

Alicija Rugytė, knygnešio-varpininko dr. Juozapo Rugio duktė, gimė 1902 m. gruodžio 5 d. Švėkšnoje, Tauragės apskrityje. Pradinį mokslą gavo Švėkšnoje. 1927 m. baigė Kauno mergaičių mokytojų seminariją ir tais pačiais metais įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-Filosofijos fakultetą. Studijavo istoriją. 1933 m. universitetą baigė, parašiusi diplominį darbą "Vilniaus universitetas". Pradžioje mokytojavo Garliavoje, o nuo 1930-1939 metų J. Jablonskio vardo pradžios mokykloje Kaune. Atgavus Vilnių, persikėlė ten ir mokytojavo gimnazijoje. Nuo 1942 iki 1944 metų buvo Švėkšnos gimnazijos direktorė. Pasibaigus karui, Vokietijoj ji greit vėl įsijungia į švietimo darbą. Regensburge ir Scheinfelde buvo lietuvių gimnazijos inspektorė. 1949 m. atvyksta į JAV. Ir čia, Čikagoj, ji vėl tuoj pradeda organizuoti lituanistinę mokyklą. 1950 m. jau ji dirba Čikagos Aukštesniojoj lituanstinėj mokykloj. Nuo 1950 iki 1961 m. buvo tos mokyklos direktorė. Šioj mokykloj ji ir dabar tebedirba šeštadieniais, o kelinti metai dar dirba Marquette parko kasdieninėj lituanistinėj mokykloj.

Ateitininkė nuo 1923 m. Priklauso Giedros korporacijai.

Nors pati mokiausi Švėkšnos Saulės gimnazijoj, bet ten asmeniškai Alicijos Rugytės nepažinau. Tik iš matymo vasaros atostogų metu esu mačiusi Švėkšnos parke vaikštinėjančią puošnią ir elegantišką panelę Rugytę. Arti, ir labai arti pažinau ją Čikagoje. Ir bendrame švietimo darbe susitinkame, ir įvairiuose pobūviuose ir renkant medžiagą Švėkšnos monografijai. Jos vaišinguose namuose daug kartų prie stalo sėdėta ir vaišintasi.

Pedagogė iš pašaukimo. Alicija Rugytė į švietimo ir auklėjimo darbą yra įakmenėjusi kaip muselė į gintaro gabalėlį. 45 metus ji plušėjo šiame lauke. Ir dabar ji dar nerodo jokių nuovargio žymių. Pilna energijos ir idėjų, pilna pareigingumo ir atsidavimo. Klasėje savo dėstomuoju dalyku ne tik sudomina mokinį, bet jį supranta, stengiasi jam padėti, skatina, kelia. Ji nėra iš tų mokytojų, kurie nuolaidomis nori būti mokinių mylimi. Tokiais atvejais vienas kitas tingesnis mokinys kurį laiką gal ir mėgsta tokį mokytoją, bet ilgainiui net ir tinginiai tokio mokytojo nebegerbia, o jo dėstomu dalyku visai nebesidomi. Alicija Rugytė atsveria mokinio mokėjimą pagal programos reikalavimus trumpai ir aiškiai, bet ji deda pastangų silpnesnį priversti mokytis, negabų paskatina. Niekada neužgaus mokinio savigarbos netaktišku žodžiu, o visur papeiks ar pabars keliamuoju aspektu: "tu gali, tik pabandyk dar kartą". Gal dėlto su savo mokiniais ji neturi "bylų". Gal dėlto su jais ji turi tokią plačią korespondenciją. Kiekvienu savo mokinių, ypač augščiau iškilusiu moksle ar visuomenėje, ji didžiuojasi: "mano buvęs mokinys".

Ir dabartinį išeivių lietuvišką jaunimą stengiasi suprasti, visur keldama tai, kas juose gero, jieškodama kristaliukų, kurie savo švitėjimu uždegtų lietuvybei ir tuos, kurie abejingi ar pasimetę dviejų kultūrų įtakoje.

Kartą, Amerikos lietuvių mokytojų sąjungai organizuojant simpoziumą lietuvių švietimui išeivijoje aptarti, sustojome prie referentų. Reikia dviejų pusių: "puolėjų ir gynėjų". Visi nutarėm, kad Rugytę kviesime gynėja. Ji į viską žiūri iš gerosios pusės. Ji tokia. Tačiau tas nereiškia, kad ji blogio nematytų ar ignoruotų, kad ji neturėtų į faktus ir žmones kritiško žvilgsnio. Tačiau ji tokia, kad gėrį iškeldama, nori jį plėsti. Kaip geras

Alicija Rugytė, 1922 m. L. K. M. D-jos sekretorė

JUBILIATĖ ALICIJA RUGYTĖ

1942 m. Švėkšnos Gimnazijos Direktorė

ūkininkas, į gerą dirvą pasėjęs gerą sėklą, gaus ir gerą derlių; stipriuose javuose nebus vietos piktžolėm. Alicija Rugytė yra, sakyčiau, romantinio tipo, Marijos Pečkauskaitės auklėjamojo metodo mokytoja. Idealisčių, romantinių, demokratinių žemaičių bajoraičių tipo, kurios mokė kumečių vaikus, kurios nebijojo paglostyti šašuotą vargšo vaiko galvutę.

Lietuvių istorikų draugijos įkūrėja. 1957 metais Čikagoje Alicijos Rugytės pastangomis įkurta Lietuvių istorikų draugija. Ši draugija dirba didelį darbą. Ji netik gvildena savo susirinkimuose Lietuvos istorijos klausimus, bet ir leidžia neperiodinį žurnalą "Tautos Praeitis". Viso išleista jau 8 knygos, po maždaug 500 psl. kiekviena. Ir šioj istorikų draugijoj Alicijos žvilgsnis krypsta į jaunimą. Ji prie vyresniųjų istorikų suorganizavo iš moksleivių ir studentų jaunųjų istorikų būrelį. Tie jaunieji istorikai (kaip ir vyresnieji) visada turi savo susirinkimus A. Rugytės bute, klausosi paskaitų arba diskutuoja Lietuvos istorijos klausimus.

Visuomenininkė. Kelioms organizacijoms ji priklauso, ir pati nebežino. Būdama ateitininkė, dirba Giedroj, Ateitininkų sendraugių sambūryje ir eilėje kitų. Kiekvieno didesnio parengimo rengėjai šaukiasi jos pagalbos, o ypač rinkti aukas. Visi yra įsitikinę, kad jeigu Rugytė rinks, rinkliava pasiseks. Nevengia paties juodžiausio darbo, kad ir virtuvėje bulves skusti. "Karūna nenukris . . ." trumpai atsako besistebinčiom poniutėm.

Mes esame priprate Čikagoje matyti Aliciją Rugytę su dideliu rankinuku, prikrautu aukų lapų, peticijų, loterijos bilietų, o kartais ir knygų. Ji pati kartais skundžiasi, kad "mane pamatę žmonės bėga į kitą gatvės pusę". . . Bet daugumą tokių "pabėgėlių" ji vistiek, radusi progą, pačiumpa. Aukos davėją ji "suminkština" gražiais žodžiais, meilumu. Vieną pagirs, kad gražiai šiandien atrodo, antrą apkabins, o trečiam net ranką pabučiuos. Ji kartą pasakojo, kaip rinko aukas Čikagos Augštesniosios lit. mokyklos inventoriui įsigyti. Nuėjusi pas vieną kietą, bet turtingą biznierių. Iš anksto žinojo, kad jis save laiko lenku ir jokiems lietuviškiems reikalams niekada nieko neaukodavo. Alicija, nuėjusi pas jį, kalbėjo lenkiškai. Išgyrė jo gabumus biznyje, išgyrė jo išvaizdą ir — visų nustebimui — gavo 50 dolerių. Pripuoliau ir ranką pabučiavau, mano karūna dėl to nenukrito.

Kai kartą ji man siūlė aukų lapą aukoms rinkti, o aš atsisakinėjau, gindamos, kad neturiu tam gabumų, kad nemoku, tai ji, beveik pyktelėjusi, man sako: "O man, manai, lengva, o aš, manai, ne žmogus, man tai malonumas kartais pasiversti klounu. Bet jei be tų aukų negali įvykti koks nors kultūrinis parengimas ar sumanymas, tai ir einu, durnele pasivertusi".

A. Rugytė nėra siaura asmenybė. Į žmones ir įvykius ji žiūri plačiu žvilgsniu. Ji pati kartą man pasakojo, kad kažkas jai davęs pastabą, kam ji sutikusi įeiti į dr. Vinco Kudirkos minėjimo komitetą. Tą minėjimą ruošė, rodos, varpininkai. "Kaip aš galėjau atsisakyti. Daktaras Kudirka — toks lietuvis, toks patriotas, be to mano tėvo draugas".

Kodėl ji tokia? Nežinau, kas buvo pagrindinė įtaka, kad Alicija išaugo idealistė ir demokratė, kad jos toks žvilgsnis į žmones. Kodėl, augdama inteligentų šeimoje, ji nepasidarė "riestanosė panelė"? (Būna kartais ir taip). Nesu apie tai su ja išsikalbėjusi. Manau, jai turėjo daug įtakos tėvai ir pati Švėkšnos aplinka. Jos inteligentė motina dirbo pas Švėkšnos grafą Pliaterį guvernante. Gi grafai Pliateriai nebuvo užsidarę savo palociuose. Jie mokėjo lietuviškai, bendravo su žmonėmis, ypač senasis grafas, o dar labiau sūnus Aleksandras. Grafo sūnus Aleksas mokėsi toj pačioj Švėkšnos gimnazijoj kartu su kumečių vaikais. Alicijos motina, ištekėjusi už dr. Rugio, išmoko lietuviškai, dirbo su miestelio moterimis labdaringose draugijose, Liet. kat. moterų draugijoje. Tėvas — knygnešių organizatorius ir pats knygnešys. Alicijos pasakojimu, dažnai grafo karietoje tėvas per sieną iš Klaipėdos krašto, kuris nuo Švėkšnos tik 5 km., pervežda vo knygas. Taip pat dr. Rugys buvo vienas iš Švėkšnos gimnazijos įkūrėjų ir kooperatyvo organizatorius, idealistas, kaip dauguma jo laikų lietuvių inteligentų.

Visa ta demokratinė ir idealistinė aplinka yra turėjusi įtakos ir Alicijos pasaulėžiūrai. Ta pačia proga noriu pabrėžti, kad tokia pat ir jos sesuo Janina Račkauskienė. Puikiai atsimenu, kaip Švėkšnoj, augindama šeimą ir mokytojaudama, dirbdavo lietuviškose organizacijose, vaidindavo šaulių vaidinimuose. Su kiekvienu miela, šneki. Tokia ir dabar Čikagoje, nesenstanti kaip ir Alicija.

Pradėjau šį rašinį apie Alicijos Rugytės išvaizdą, panašiai noriu ir baigti. Kartą viena ponia, žiūrėdama į ją, man sako: "Ji religinga, idealistė, myli žmones, todėl taip gražiai ir atrodo".

Šios sukakties proga linkime jai, tų pačių idealų vedinai, kuriais gyveno iki šiol — būti ir toliau jaunai. Ir, manau, laimingai, nes, pasak Vaižganto, kas neša laimę kitam, pats tampa laimingu.

Hamiltono Lietuvių Dramos Grupė "Aukuras" 1971 m. Iš k.: Antanas Mingėla (kasininkas), Aldona Markovienė, Marija Kalvaitienė, Danutė Enskaitienė, Kazimieras Mikšys (administratorius), Elena Dauguvietytė-Kudabienė (meno vadovė), Lina Verbickaitė, Alina Žilvytienė, Julija Paškevičienė, Antanas Kaušpėdas. II eilė, iš k.: Kazys Deksnys, Anelė Kaminskaitė, Antanas Elvikis, Onutė Elvikytė, Ina Kudabaitė, Loreta Zubaitė, Adelė Lukaševičiūtė, Laima Deksnytė, Rūta Bikinaitė, Irena Paškevičiūtė, Henrikas Švažas (elektrikas), Alfonsas Stanevičius, Algirdas Enskaitis. III eilė, iš k.: Juozas Sakalauskas, Tomas Kudaba, Jonas Petraitis, Kazimieras Bungarda, Algirdas Trumpickas (dekoratorius), Arūnas Stošius, Edmundas Dervaitis, Balys Juodelė, Jonas Enskaitis. (Trūksta Algio Ulbino ir kitų).

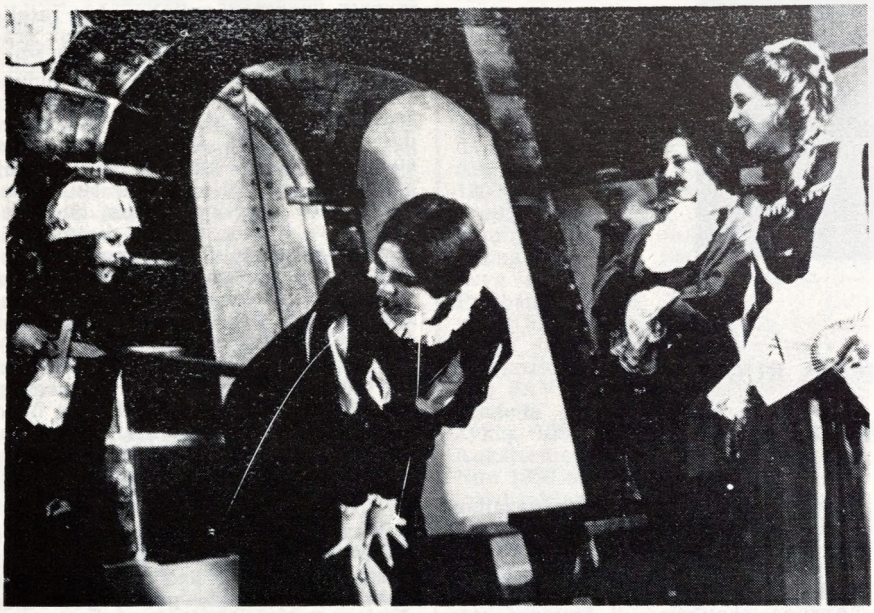

Jaunosios "Aukuro" aktorės, "Sgnarelle" Molier'o komedijoje; R. Markovaitė, J. Kudabaitė, L. Deksnytė, O. Elvikytė.

"Vincas Kudirka", pirmoji aktorių grupė 1950 m. (apačioje)

AKTORĖ ELENA DAUGUVIETYTĖ - KUDABIENĖ

Hamiltono lietuvių dramos teatro "Aukuras" vadovė ir režisierė, atšventė 50 metų sukaktį. Gimusi Dauguviečių, teatralų ir muzikų, šeimoje, jau nuo vaikystės dienų pradėjo reikštis scenos mene. Besimokydama Kauno III-je gimnazijoje taip pat lankė Nasvytytės Išraiškos šokių ir Jaunųjų Dramos Studijas. Nuo 1941-44 buvo Jaunimo Teatro aktorė, kur sukūrė 12 vaidmenų. Išeivijoje dalyvavo įvairiose lietuviškose dramos mėgėjų grupėse. Atvykusi į Kanadą ir toliau dirba savo pamėgtame teatro darbe. 1949 m. įvykusiame pirmame dramos entuziastų subuvime, buvo išrinkta vadove ir nuo to laiko sėkmingai vadovauja lietuvių dramos teatrui "Aukuras". Per ilgus darbo metus pastatė ir režisavo apie keturiasdešimt dramos veikalų. Taip pat kaip aktorė yra sukūrusi daug neužmirštamų vaidmenų. Jubiliatei linkime ilgų ir sėkmingų kūrybinių metų.

KANADOS HAMILTONO LIETUVIŲ DRAMOS GRUPĖ

Hamiltono Dramos mėgėjų Grupė "Aukuras" yra viena iš senesnių lietuvių išeivijos teatro grupių, 1970 metais atšventusi scenos darbo dvidešimtmetį.

Per dvidešimt dvejus savo darbo metus "Aukuras" yra turėjęs virš šimto narių ir pastatęs virš dvidešimt veikalų. Be spektaklių Hamiltono lietuviams, su vaidinimais "Aukuras" yra apkeliavęs nemažai ir kitų lietuvių kolonijų. Jo spektakliais žavėjosi Torontas, Delhi, St. Catharines, Londonas, Windsoras, Detroitas, Čikaga, Klevelandas, Ročesteris, Montrealis, Ottawa, Hartfordas, Filadelfia.

Su istoriniu Vinco Krėvės veikalu "Mindaugo Mirtis", Hamiltono "Aukuras" dalyvavo Pirmame Teatro Festivalyje, 1960 metais Čikagoje, ir laimėjo Mindaugo rolę suvaidinęs Albinas Stasevičius, kaip geriausias festivalio aktorius, o kitą žymenį sambūris gavo už gražiausius scenos drabužius, kuriems eskizus paruošė Margarita Repčytė.

"Aukuro" vadovai, siekdami pratęsti išeivijos teatrų amžių, ieškojo būdų į savo eiles įtraukti galimai daugiau jaunimo. Daug jo buvo jau ir "Mindaugo Mirties" pastatyme, bet ypatingo pagyrimo yra vertas "Aukuras" už 1969 metų rudenį suorganizuotą jaunųjų aktorių grupę, kuriai priklauso apie 20 narių. Pirmą kartą jaunųjų grupė pasirodė su K. Inčiūros "Joninėmis". Be Hamiltono, jaunųjų grupė su šiuo veikalu aplankė Torontą ir Ročesterį. 1971 metais su Moliero komedija "Sgnarelle" (vaidino anglų kalba), jaunųjų aktorių grupė dalyvavo parapijų dramos konkurse, kur, iš dvylikos dalyvavusių parapijų, "Aukuro" jaunieji laimėjo du žymenis. H. Markovaitė buvo išrinkta geriausia festivalio aktore, o kitas atžymėjimas "Aukurui" teko už veikalo apipavidalinimą.

Aktorė Elena Dauguvietytė - Kudabienė įvairiuose vaidmenyse: Teodora — B. Pūkelevičiūtės filme "Aukso Žąsis" (kairėje); Karalienė Bona — J. Griniaus "Gulbės Giesmė"; Mergaitė — H. Andersen "Sniego Karalaitė" (apačioje)

VEDA A. YČIENĖ

ANTIKAI

Antikai yra neišsemiamas dekoratorių šaltinis. Tikrai verta susidomėti antikų rinkimu, nes jais originaliai išdekoruosime namus, neišleisdami daugiau kaip už pirktus, gerus, naujus, modernius baldus. Antikų įvedimas padės išgauti asmenišką ir kūrybingą efektą. Antikų ieškojimas, pasitenkinimas suradus originalių objektų gali būti ne tik įdomus užsiėmimas, bet gali pasidaryti tikra obsesija.

Namai turėtų būti netik vieta, kur miegame ir valgome, bet kur sutelkiame savo surinktus ir pritaikytus daiktus, kurie sukelia prisiminimus, asociacijas, idėjas, atitraukia mus nuo neįdomios kasdienybės.

Išgauti tą namų mistiką nėra taip lengva, bet tinkamas antikų panaudojimas padarys mūsų namus ne tik patiems įdomesne vieta gyventi, bet ir sudomins mūsų svečius. F. Gordon Roe, antikų žinovas, pataria antikų perdaug nederinti, geriau surinkti daiktus, kurie atitiks savo charakteriu, tuo būdu išvengsime monotonijos. Dažnai vienas originalus objektas gali inspiruoti visą kambario dekoravimą. Turėdami pradžią, jau bent žinome ko ieškome.

Šiuo metu dekoravimo paįvairinimui dažnai yra naudojamos skrynios (chest), nes jos turi labai seną tradiciją. Dabar tos skrynios dežniausiai statomos prieškambaryje, kur jas galim panaudoti kaip staliukus pasidėjimui arba atsisėdimui. Skrynios gali duoti labai gerą efektą, todėl gali būti statomos ir kituose kambariuose.

Kaip antikai, vertingiausiomis skaitomos angliškos skrynios, dar užtinkama retų net iš 14 šimtmečio pavyzdžių, išpjaustinėtų gotiškais motyvais. Dažnai tos garsios antikų rinkėjų skrynios turi savo romnatiškas istorijas, bet kuo nepaprastesnė istorija, tuo mažesnė galimybė, kad ji yra tikra ir kad antikas tikras. Dažnai, pakrapštę tų "istorinių" skrynių paviršių, pamatysime, kad jos nėra antikai, kad tie išpjaustinėjimai yra padaryti iš tinko, specialiu būdu sudarant senumo efektą. Tokių dirbtinų antikų reikia vengti, nes originalus, kad ir ne taip senas baldas, ir nebūdamas tikras antikas, yra daug vertingesnis. Ypatingai gražios yra ąžuolinės ankstyvųjų imigrantų rankų darbo skrynios, kurių dar nemažai pasitaiko surasti.

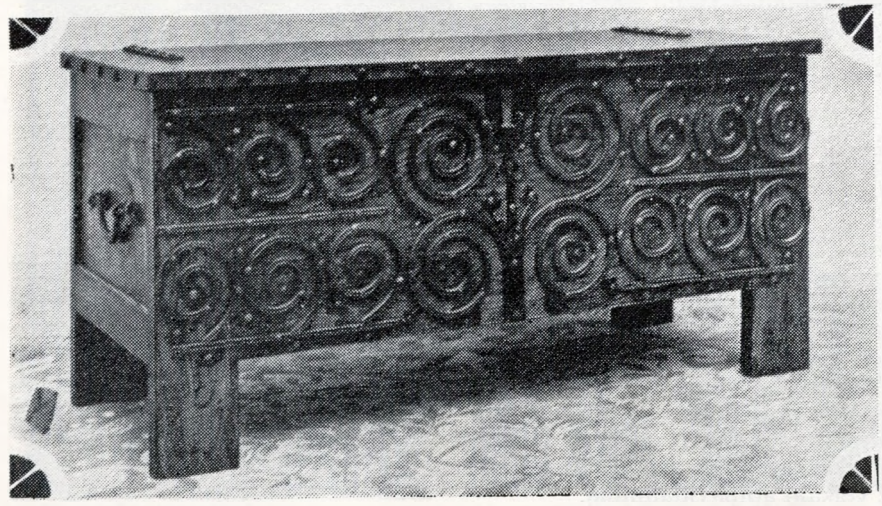

Kalbant apie skrynias, reikėtų paminėti lietuviškas kraičio skrynias. Mes esame atskirti nuo savo lietuviškų antikų, mus pasiekia tik vienas kitas lietuviškas smūtkelis ar kitokia smulkesnė seniena. Stambesni objektai yra nepasiekiami. Kraičio skrynios yra charakteringiausias lietuviškas rankų darbo baldas, nes bendrai lietuviška baldų pramonė nebuvo išsivysčiusi. Visiems mums yra žinomos lietuviškos kraičio skrynios, išraižytos geometriniais raštais, paukščiais ir tulpėmis, žalvariu apkaustytos.

Lietuviškos kraičio skrynios motyvą galime panaudoti ir savo buto, ypatingai vaikų kambarių dekoravime. Skrynias galime patys išpuošti, panaudojant autentiškus lietuviškus motyvus.

Ieškant pigesnių "antikų", dėmesį galima atkreipti į prieš penkiasdešimtį metų buvusius labai populiarius pintus baldus (wicker), kurie dabar vėl madoje ir yra labai greit išgraibstomi. Dabartinį tu senų pintų baldų pareikalavimą galima paaiškinti kaip istorijoje pasikartojančių senų stilių ir madų reiškinį. Po antrojo pasaulinio karo pinti baldai buvo išmesti iš butų, sukrauti į palėpes ar atiduoti senų baldų supirkėjams, šiandien jie vėl ištraukiami ir parduodami žymiai augštesnėmis kainomis. Tų "antikiniu" pintų baldų niekuomet nesumaišysime su dabartiniais prastos masinės gamybos baldais, jie yra labai gražiai išbaigti. Tuo metu iš Kinijos importuoti pinti baldai savo augšta kokybe buvo pranašesni už vietinius. Ypatingai įvairaus išdirbimo buvo tuo metu gamintos kėdės, supamos kėdės, kurių šonai buvo laisvai ar tankiai išpinti. Be kėdžių dar galima užtikti įvairių staliukų, gėlių padėklų, lempu.

Devyniolikto šimtmečio pradžioje buvo pagaminta šimtai rūšių pintų vaikų vežimėlių, kai kurie turėjo net pritaisytus lietsargius ir buvo minkštai iškloti.

Originalūs pinti "antikai" tinka ne tik poilsio kambariams apstatyti, bet gali būti naudojami ir kitam neformaliam apstatymui, tuo labiau, kad jų galima surasti įvairių užbaigimu: natūralaus šviesaus medžio, žalio ir rudo. Dažnai tie baldai buvo gaminami su spalvingais raštuotais ar formalesniais aksominiais apmušimais. Keičiant sena apmušimą, svarbu išlaikyti pinto baldo originalų stilių. Pradžioje pinti baldai buvo naudojami tik vasarnamių apstatymui, vėliau buvo plačiau naudojami visu metų bėgyje. Šiandien pinti "antikai" paįvairins mūsų dekoravimo schemą, pavyzdžiui, pinta supamoji kėdė yra lyg jaukumo simbolis. Pinti antikai savo kaina yra patys prieinamiausi ir lengvai pritaikomi prie daugelio stilių.

• Madų ir grožio pasaulis

VĖDA I. KAIRIENĖ

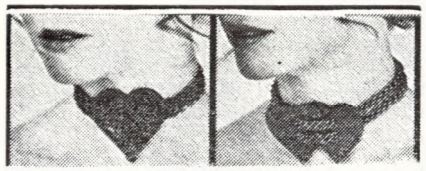

MASAŽAS

Masažavimas buvo žinomas ir praktikuojamas nuo senų laikų, pvz., Kinijoje prieš 5000 metų. Į Europą masažo menas buvo "importuotas" 18 amž., Napoleono karų metu. Sakoma, kad Napoleonas norėdamas gerai atrodyti po kiekvieno mūšio imdavo karštas vonias, o po to — masažus.

Masažavimo metodai yra reikalingi medicinos srityje, kaip gydomoji priemonė, taip pat sveikatos ir grožio išlaikymui. Masažo pavadinimas yra kilęs iš graikiško žodžio "masso" — minkyti. Tai apibūdina masažisto darbą: jis kūną minko, maigo, trina, išmuša, sukrato.

Įvairūs masažiniai kūno maigymo ir mušimo metodai stiprina kraujo apytaką. Masažas raumenis veikia atpalaiduojančiai, įtampa atslūgsta. Geras masažistas gali pašalinti raumenų susitraukimą. Masažo reikšmė nepasireiškia vien tik kūno paviršiuje, naudojant tinkamą masažą teigiamų rezultatų gaunama ir vidaus organuose, pvz., virškinimo trakto žarnų susirgimuose. Čia masažas veikia reflektavimo būdu: masažuojamos odos nervai veikia vidaus organų nervus ir didina kraujo apytaką. Masažais galima gerų rezulatų gauti masažuojant kurią nors vieną raumenų grupę paralyžiaus, ištinimo, išnarinimo atvejais. Viso kūno masažai pagreitina kraujo apytaką, palengvina širdies darbą. Manoma, kad masažai sumažina kūno svorį, bet tai klaidinga nuomonė. Masažais galima kūną pagražinti, bet ne sumažinti svorį. Svorį gali numesti tik pats masažistas, nes jo intensyvus darbas sunaudoja taip daug kolorijų, kad ir svoris krenta.

Masažuoti negalima tokių vietų, kur yra koks nors viršutinis ar vidinis uždegimas, nes masažuojant stovį galima pabloginti. Masažais galima palengvinti reomatinius skausmus. Taip pat ir įvairūs nervo susirgimai ir skausmai prityrusio masažisto rankose sumažėja ir sergantį atpalaiduoja nuo skausmų.

Masažavimas yra būtinas visose sporto šakose. Įvairūs sportininkai kaip atletai, boksininkai, plaukikai ir sporto komandos turi savo nuolatinius masažistus, kurie atpalaiduoja raumenų įtampą ar susitraukimą (spazmas).

Bandoma masažistus pakeisti visokiais elektriniais instrumentais, bet jie negali pakeisti jautrių masažisto rankų, kadangi mašina neturi "jautrumo", neturi "sielos".

MASAŽAS ŠEPEČIU

Masažas sausu šepečiu skatina kraujo apytaką ir gerai veikia nervų sistemą, stiprina audinius ir gerina savijautą. Kas rytą nusiprausus, intensyviai visą kūną nuo apačios iki viršaus apsitrinti šepečiu — yra tarsi organizmo atnaujinimas. Po to mes jaučiamės žvalios ir atsigaivinusios, greičiau įsijungiame į darbą.

Dar geriau, jei galima, masažuoti kūną iš karto dviem šepečiais ir nesibijoti stipriau paspausti. Šepečiai turi būti geri, neišsišėrę, bet neperdaug aštrūs. Jeigu po masažavimo jūsų oda skauda arba pleiskanoja, kitą kartą užpilkite ant šepečio kelis lašus kosmetinio aliejaus. Masažuokite pirmiausia kairę koją, pradėdamos nuo pėdos, po to dešinę, tada rankas nuo pat plaštakų ir galiausiai liemenį. Visi braukimai šepečiu turi būti širdies kryptimi. Pilvą masažuokite ratukais iš dešinės ratu žemyn ir i dešinę ratu augštyn (pagal laikrodžio rodyklę). Apsitrindamos rankšluosčiu irgi laikykitės tos pačios krypties.

Riebalų sluogsnius masažuojant reikėtų ypač gerai paspaudyti. Palaipsniui tuo būdu galite riebalus sumažinti, jeigu, žinoma, turėsite reikiamo atkaklumo ir santūriau maitinsitės.

Dar stipriau veikia masažavimas šepečiu vandenyje. Tačiau vakare geriau jo atsisakykite, nes po tokio apsitrynimo jūs galite ilgai neužmigti.

• Šeimininkių kampelis

VEDA L. MURAUSKIENĖ

Kimštos kriaušės

4 kriaušės,
¼ puoduko razinkų,
2 šaukštai kapotų riešutų "walnuts",
2 šaukštai rudo cukraus,
1 šaukštas citrinos sunkos,
½ puoduko sirupo (maple),
balto cukraus.

Nulupti kriaušes ir išimti sėklas per storesnį galą, lengviausia su mažu šaukšteliu ar su bulvių skutuku.

Razinkas, riešutus, rudą cukrų ir citrinos sunką sumaišyti, pastatyti kriaušę ant kotelio galo ir prikimšti šia mišraine. Paėmus gilų kepimo indą sudėti prikimštas kriaušes, užpilti pora šaukštų vandens ir sirupą. Uždengus indą kepti prie 350° apie 1 val. Jeigu duosite šaltas apiberkite cukraus pudra.

Kalakutui kamšalas

5 puodukai kalakuto buljono,
1 puodukas laukinių ryžių,
1½ šaukštelio druskos,
1 puodukas duonos trupinių,
½ svogūno, sukapoto smulkiai,
1 kotelis kapoto saliero,
1 puodukas pjaustytų, pakepintų grybų,
druskos ir pipirų pagal skonį,
išleisto sviesto.

Į buljoną sudėti ryžius, druska ir užvirinti. Nuolatos maišyti. Sumažinus ugnį dar palaikyti apie 45 min., kol ryžiai bus minkšti. Tada sudėti duonos trupinus, kad jie sugertų sunką. Sudėti kapotą svogūną, salierą ir pakepintus grybus, gerai išmaišyti ir sudėti išleistą sviestą, kad mišrainė būtų drėgna.

Šios mišrainės užtenka apie 20 svarų kalakutui.

Sližikai

1½ puoduko miltų,
1 puodukas pieno,
1 uncija šviežių mielių,
1 šaukštelis cukraus,
truputis druskos.

Mieles ištrinti su cukrum. Dadėti šiltą pieną ir druska. Imaišyti į išsijotus miltus ir padėti šiltai, kad pakiltų. Ant miltais pabarstytos lentos dėti po truputį tešlos ir rankomis suformuoti piršto storumo pailgus voliukus, pjaustyti arie 1 colio ilgumo. Kepti ant sausainių formos, truputį pateptos aliejum, prie 350°, kol gražiai pageltonuos.

Ežiukas

5 kiaušinio tryniai,
6 kiaušinio baltymai,
¾ puoduko cukraus,
¾ puoduko aguonų,
½ puoduko baltos duonos trupinių,
1 šaukštelis išleisto sviesto,
1 šaukštelis kepimo miltelių,
½ šaukštelio vanilės,
pjaustytų migdolų, apie pusę puoduko, spygliams.

Cukrų su kiaušinių tryniais ištrinti iki baltumo. Aguonas apiberti trupučiu miltų ir bulvių krakmolu, nuplikyti, nusunkti ir sudėti į kiaušinių trynių masę. Išplakti kiaušinių baltymus į standžią putą ir lengvai įmaišyti į masę. Dadėti vanilę, sviestą, duonos trupinius, kepimo miltelius ir išmaišyti.

Kepimui masę padalinti į 2-3 negilias kepimo formas. Kepti 350° apie 20-30 minučių.

Kepsniui atvėsus, išpjauti pailgos formos — ežiuko pavidale didesnį (pirmam) sluogsnį ir mažėjančius sekančius sluogsnius, kad sudėjus vieną ant kito siaurėtų ir apvalėtų. Sluogsnius pertepti mėgstamu kremu ar uogiene. Iš likučių suformuoti galvytę ir dantų krapštukais pritvirtinti.

Paruoštą ežiuką aptepti šokoladiniu liukru. Prismaigstyti pjaustytais ir paskrudintais migdolais — spygliais, o akytėms panaudoti gvazdikėlius.

Liukras:

2 puodukai cukraus,
½ puoduko vandens,
1 šaukštelis citrinos sunkos.

Virti dvigubame puode viską sudėjus, kol cukrus ištirps ir masė sutirštės. Tada gerai išplakti ir dadėti kakavos ar kavos pudros (spalvai).

Smėlinis tortas

1 puodukas minkšto sviesto,
3 puodukai cukraus,
6 kiaušiniai,
1 puodukas rūgščios grietinės,
3 puodukai miltų,
¼ šaukštelio kepimo miltelių,
1½ šaukštelio vanilės,
cukraus pudros.

Krosnį įkaitinti iki 350°. Ištrinti sviestą su cukrum, kai masė bus puri, dadėti kiaušinius, po vieną, ir gerai išplakti. Įmaišyti rūgščią grietinę ir sudėti miltus su kepimo milteliais bei vanilę. Viską gerai išmaišyti. Masę sudėti į gerai išteptą sviestu formą su skyle. Kepti apie 1½ val.

Išėmus leisti pastovėti 5 minutes, tada išversti ant grotelių. Kai gerai atvės, suvynioti į aliuminijaus popierį ir laikyti kambario temperatūroje 24 val. Prieš duodant į stalą apiberti cukraus pudra.

Raudoni kopūstai

1 vidutinio dydžio svogūnas, pjaustytas,
½ svaro pjaustytų lašiniukų,
1 šaukštelis cukraus,

2 rūgštūs obuoliai, pjaustyti,
1 puodukas raudono rūgštaus vyno (dry),
3 svarų dydžio raudono kopūsto galva, smulkiai supjaustyta,
1 šaukštelis druskos,
⅛ šaukštelio pipirų,
½ išspaustos citrinos sunkos ir tarkuotos žievelės,
2 šaukštai raudono acto,
1 vidutinio dydžio žalia tarkuota bulvė,
1 šaukštas margarino.

Lašiniukus ir svogūną kepinti didelėje keptuvėje pridėjus margarino. Kepti pamaišant, kol svogūnas bus minkštas. Įmaišyti cukrų ir dar kepti, kad svogūnas paruduotų. Sudėti pjaustytus obuolius, gerai išmaišyti. Užpilti vyną ir užvirti, tada sudėti raudoną kopūstą, druską, pipirus, citrinos sunką, žievę ir actą. Gerai išmaišyti ir uždengus virti ant lengvos ugnies, kol kopūstai suminkštės. Dadėti tarkuotą žalią bulvę ir pavirti dar porą minučių.

Sausainiai su Jello-o Soft Swirl

6 sausainiai "Lady fingers",
2 šaukštai Sherry vyno arba apelsino sunkos,
¼ puoduko aviečių uogienės,
1 dėžutė nusausintų abrikosų.

Sausainius "Lady fingers" sutepti uogiene ir sudėti į stiklinį indą. Paruošti "Soft swirl" pagal pokelio instrukcijas ir užpilti jo sluogsnį ant išdėtų sausainių, tada uždėti nusausintus abrikosus ir likusį "Soft swirl", atšaldyti. Prieš valgant viršų galima apiberti kapotais riešutais ar užpilti plakta grietinėle.

Kriaušės tešloje

2 sv. kietų kriaušių nulupti, perpjauti per pusę, sudėti į pasaldytą verdantį vandenį, dėl skonio įdėti citrinos riekelę, ir patroškinti. Tešlą paruošti šitaip: ¼ sv. sviesto ir ½ sv. cukraus ištrinti iki baltumo, sudėti 3 kiaušinių trynius, paskaninti tarkuota citrinos žievele ir žiupsneliu druskos; ½ sv. miltų, ¼ sv. krakmolo, ½ pakelio "Backpulver" išmaišyti, pridėti ½ puoduko pieno, viską gerai sumaišius, sudėti trijų kiaušinių išplaktus baltymus ir lengvai išsukti. Apkepo formą gerai ištepti riebalais, o dugną išklioti lašinukų skiautelėmis. Sudėti kriaušes, užpilti tešlą ir kepti 45 min. vidutinėje temperatūroje. Valgyti šiltą su kriaušių sunka (vanduo, kuriame buvo troškintos kriaušės, norint galima pavirinti įdėjus truputį krakmolo, kad pasidarytų tirštesnis).

KELETAS RECEPTŲ TINKAMŲ JAUNESNIEMS ŠEIMOS NARIAMS — BŪSIMOMS ŠEIMININKĖMS

Gera proga išmėginti savo gabumus per švenčių atostogas. Pirmasis kepimo ir virimo žingsnis yra perskaityti receptą. Antrasis susirinkti reikalingus produktus ir indus bei kitas kepimui reikalingas priemones.

Kad nereikėtų perdaug indų plauti, sausų produktų matavimui galima naudoti tik šaukštą su sekančia palyginimų lentele:

3 šaukšteliai = 1 šaukštui,
4 šaukštai = ¼ puoduko,
8 šaukštai = ½ puoduko,
16 šaukštų = 1 puodukui,
1 svaras sviesto ar taukų lygus dviems puodukams,
12 šaukštų = ¾ puoduko.

Bandelės

Reikalingi produktai:
2 puodukai miltų,
6 šaukštai cukraus,
1 šaukštas vanilės ekstrakto,
½ svaro margarino,
1 puodukas kapotų riešutų.

Atmatavę miltus ir cukrų supilkite į indą. Dadėkite 1 šaukštą vanilės. Švariomis rankomis įtrupinkite ½ svaro margarino ir su abiem rankom gerai sumaišykite sudėtus produktus. Įberkite puoduką kapotų riešutų ir gerai pamaigykite, kad riešutai sueitų į tešlą. Paimkite sausainiams kepti formą "cookie sheet" ir krosnį įkaitinkit iki 350°.

Imkite po mažą gabaliuką tešlos ir tarp rankučių pavoliokite, kad būtų sviedinio pavidalas. Padarytus sviedinukus dėkite ant kepimo lakšto palikdami tarpelius. Turėtų būti apie 30 bandelių. Įdėję į krosnį leiskite 15 minučių kepti. Laukiant kol iškeps, suplaukite naudotus indus.

Iškepus, bandelėms leiskite pastovėti 10 minučių, kad atvėstų. Ant vaškuoto popierio paberkite ½ puoduko cukraus pudros ir atvėsusias bandeles cukruje pavoliokite. Tai padarius jau galima vaišintis.

Riešutinio sviesto sausainiai

Produktai:
¼ puoduko sviesto,
½ puoduko riešutų sviesto — peanut butter,
¼ puoduko balto cukraus,
¼ puoduko rudo cukraus,
1 kiaušinis,
¾ puoduko miltų,
½ šaukštelio kepimo sodos — baking soda,
¼ šaukštelio kepimo miltelių — baking powder,
¼ šaukštelio vanilės ekstrakto.

Sviestą ir riešutinį sviestą išimti iš šaldytuvo anksčiau, kad suminkštėtų. Į indą įdėkite sviestą su riešutiniu sviestu ir su šaukštu ištrinkite, kad gerai susimaišytų. Po truputį sudėkite cukrų pirma baltą, paskui ruda, nuolatos maišant. Perskėlę kiaušinį sudėkite baltymą su tryniu ir vėl pamaišykite. Įdėkite vanilę. Per sietelį suberkite atmatuotus miltus, kepimo sodą ir kepimo miltelius. Dabar maišymas bus sunkesnis ir reikės daugiau jėgos gerai išmaišyti.

Paruoškite kepimui formas — cookie sheets, įkaitinkite krosnį iki 375l. Formas patepkite trupučiu riebalų ir pabarstykite miltais.

Imkite paruoštą tešlą po šaukštą ir tarp rankų padarykite apvalainius, dėkite ant kepimo plokščių palikdami poros pirštų nuotolius. Sudėję visus apvalainius, paimkite šakutę ir spausdami lengvai perbraukite per kiekvieną apvalainį.

Įdėję į krosnį kepkite apie 15 minučių. Imant formas iš krosnies nepamirškite naudoti pirštines.

Įdomūs sumuštiniai

Reikalinga: sausainių spaudimo formelės, minkštas sūris, balta duona, maisto dažai. Sūris geriausiai naudoti "Philadelphia cheese".

Naudojant keturias spalvas — raudoną, žalią, geltoną ir mėlyną, pritaikyti formeles: širdelę, eglutę, angeliuką ir ketvirtainį.

Sūrio plytelę padalinti į keturias dalis ir sudėti į atskiras lėkšteles. Ant kiekvieno gabaliuko sūrio užlašinti po porą lašų maisto dažų, skirtingus kiekvienai lėkštei. Tada su šakute gerai išmaišyti, sutrinti, panaudojant švarią šakutę kiekvienai spalvai.

Iš minkštos baltos duonos riekučių su formelėmis išspausti skirtingus pavidalus ir atatinkamai nuspalvintu sūriu užtepti. Pvz., širdelę raudonu, eglutę žaliu ir taip toliau.

Sutepus sumuštinius gražiai išdėstyti lėkštėje ir pasivaišinti su arbata ar pienu.

• Atsiųsta paminėti

Terra Australis — Australijos Lietuvių Poezijos Rinkinys — redagavo Juozas Almis Jūragis. Turinyje: Juozas Mikštas, Aldona Vesčiūnaitė, Antanas Gasiūnas, Marija I. Malakūnienė, Pranas Pusdešris, Marija Slavėnienė, Jurgis Janavičius, Kazys Kunca, Aldona Prižgintaitė, Bronius Žalys, Jonas Rackus, Juozas A. Jūragis. Išleido "Minties" spaustuvė savo veiklos dvidešimties metų sukakčiai paminėti; 157 psl., tiražas 500 egz., kaina $4.00. Rinkinys iliustruotas autorių nuotraukomis, labai gerai ir meniškai apipavidalintas.

Didysis jo nuotykis — Prof. J. Eretas tarnyboje Lietuvai — spaudai paruošė J. Brazaitis; išleido prof. J. Ereto bičiuliai, administratorius kun. V. Dabušis, 147 Montgomery Pl., Paterson, N.J. 07501, U.S.A.; iliustruotas, 288 psl., tiražas 1000 egz., kaina $5.00.

Šaltinis—tikybinės ir tautinės minties iliustruotas žurnalas; leidžia Šv. Kazimiedo S-ga ir T. T. Marijonai; redaktorius — kun. J. Matulis, M.I.C.; adresas — 16, Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England; prenumerata metams — 1.20 sv. (3 dol.)

Moterų Dirva — L. R. K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; adresas — 3005 N. 124 St., Brookfield, WI, 53005, U. S. A., prenumerata metams — $2.50 Amerikoje, kitur — $3.

Pasaulio Lietuvis — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos leidinys; redaktorius — Stasys Barzdukas; adresas — 18308 Hiler Ave., Cleveland, Ohio 44119, U. S. A.; prenumerata metams — $2.

Liet. Kat. Moterų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos Žinios — Adresas: LKMOPS žinios, c/o Mrs. A. Radzivanas, 84—16 110th St. Richmond Hill, N.Y. 11418.

Švietimo Gairės — lietuviškojo ugdymo žurnalas; leidžia — ALB Švietimo Taryba; vyr. redaktorius — Petras Maldeikis; adresas — 7031 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, U. S. A.; prenumerata metams — $2.

Laiškai Lietuviam — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultorius — J. Vaišnys, SJ; adresas — torius — J. Vaišnys, SJ; aydresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, USA; prenumerata metams — 5 dol.

Šv. Pranciškaus Varpelis — mėnesinis religinio - patriotinio turinio laikraštis; leidžia T. T. Pranciškonai; redaktorius — T. V. Gidžiūnas, O.F.M.; administratorius — T. S. Rapolas, O.F.M.; metinė prenumerata — 3 dol.; adresas: Franciscan Fathers, Kennebunkport, Me. U.S.A. 04046.

Lietuvis žurnalistas — Lietuvių Žurnalistų Sąjungos neperiodinis leidinys; redaguoja — V. Kasniūnas ir redakcinis kolektyvas; adresas—3754 West 70th Place, Chicago, Ill. U. S. A. 60629.

Lietuvių Dienos — mėnesinis iliustruotas lietuvių - anglų kalbomis lietuvių kultūros ir visuomeninio gyvenimo žurnalas; redaguoja redakcinis kolektyvas; adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029, U. S. A.

Mūsų Žinios — Čikagos Lietuvių Jėzuitų veiklos dvisavaitinis biuletenis; adresas 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636.

Skautija — Lietuvių Skautų sąjungos vadovybės biuletenis; redaguoja redakcinis kolektyvas: A. Saulaitis, R. Gudaitienė, Č. Kiliulis; administracijos adresas: K. Šiménas, 45 Alban St., Dorchester, Mass. 02124, U.S.A.

Krivūlė — Vak. Europos Lietuvių Sielovados leidinys; red. kun. P. Celiešius; 8939 Bad Woerishofen, Kirchenstrasse 5, W. Germany; vieno nr. kaina — 0.35 dol.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas; redaguoja ir leidžia N. P. M. Seserys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata $5; adresas: Eglutė — Immaculate Cenception Convent, Putnam, Conn. U. S. A. 06260.

Ateitis — Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Leidinys; red. kolektyvas; red. adresas: 7121 South Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629, U. S. A., prenumerata 7 dol. metams (10 numerių).

Museum Review — Balzeko Lietuvių Kultūros Muzėjaus Čikagoje Biuletenis.

Vinco Mykolaičio - Putino laiškai Australijon — sesei Magdalenai Slavėnienei ir jos šeimai, 1957 — 1967; 72 pusl., iliustruota šeimos fotografijomis; redagavo J. Janavičius; Australijos L. B. Canberros ap. leidinys; tiražas: 500 egz.

Įdomus, gražiai paruoštas leidinys. Žvilgsnis į Putiną, kaip žmogų kasdieninių rūpesčių ir pragiedrulių fone.

Varsnos — mėnesinis iliustruotas Lenkijos lietuvių kultūros žurnalas; redaguoja redakcinis kolektyvas, vyr. red. B. Mickevičius; adresas: Varsnos, ul. Wiejska 16-16, Warszawa, Poland.

Gaudeamus — Studentų Ateitininkų Sąjungos spaudos ir informacijos skyriaus leidinys; redaguoja kolektyvas; viršelis — D. Stončiutės; adresas — 1806 South 49th Court, Cicero Ill. 60650, U.S.A.

Mintis — politikos ir kultūros žurnalas; leidžia Liet. Socialdemokratų Partijos Užs. delegatūra; redaguoja red. komisija, vyr. red. J. Vilčinskas; adresas: 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11. Great Britain; vieno numerio kaina 2 dol.

Laužai ir Kibirkštėlės — O. B. Audronė, Ona Tamulevičiūtė-Balčiūnienė; eilėraščiai vaikams; dail. A. Bartytė (viršelis), dail. P. Osmolskis (teksto iliustracijos); 98 pusl.; kaina 4 dol.

(Mokyklos gali užssiakyti už 3 dol: Immaculata Press, Putnam, Conn., U. S.A. 06260 ir pas autorę O. Balčiūnienė, 72 Plymouth Str. Newark, N. Y., U. S. A. 07106). Graži dovanėlė mūsų mažiesiems.

Pirmieji žingsniai — K. Donelaičio lituanistikos mokyklos mokinių laikraštėlis; 32 pusl.; turinyje mokinių rašinėliai, piešiniai ir nuotraukos; gražiai apipavidalintas leidinys.

Tik pradžia — moksleivių metraštis 1971—1972 mokslo metai, K. Donelaičio aukštesnioji lituanistinė mokykla, Čikaga; metraštį apipavidalino mok. S. Jelionienė, S. Ramonas, dail. P. Aleksa; 120 pusl.; leidinys gausiai iliustruotas mokyklos veiklos, mokytojų ir mokinių nuotraukomis; turinyje įdėta daug savos kūrybos rašinių ir iliustracijų - piešinių, mokiniai talkino ir leidinio redagavime; šiuo leidiniu yra tęsiama graži kasmetinė lituanistinės mokyklos tradicija.

Lietuva graži tėvyne — Balė Voverytė; eiliuota knygelė vaikams; kaina — 4 dol.; Jaunimo Bibliotekos Leidinys, R. N. 28; Jaunimo Biblioteka. Lituani Don Bosco, Vie Colonna 2, 00044 Frascati—Roma, Italy.

GARBĖS PRENUMERATOS

Bieliauskaitė, L., Chicago, Ill.,; Radzivanienė, A. Richmond Hill, N.Y.

Žurnalui aukojo

$10 — Danienė, D., Ottawa, Ont.; Gylienė, J., Chicago, Ill.

$8 — Girdauskienė, S., Chicago Ill.

$3 — Pabilionienė, I., Omaha, Nebr.

$2: Akelienė, B., Valencia, Venezuela; Kraus, P., Miami, Fla.; Kudžmaitė, E., Detroit, Mich.; Ratavičienė, A., Otterville, Ont.; Rumšienė, O., Chicago, Ill.; Smilgienė, K., E. Chicago, Ind.; Švėgždienė, E., Toronto, Ont.

$1: Adickienė, S., Chicago, Ill.; Ancerevičienė, K., Chicago, Ill.; Augienė, E., Edmonton, Alta.; Čekavičienė, S., Winthrop, Maine; Dragašienė, A., Toronto, Ont.; Saunorienė, J., Hamilton, Ont.; Sirusienė, E., Stockton, N.J.; Valienė, S., Chicago, Ill.; Vičiulienė, S., Baltimore, Md.; Vingelienė, A., Omaha, Nebr.

SKAITYKITE "MOTERĮ" 1973 METAIS

GERIAUSIA DOVANA ŠVENTĖM!

Prašome nepamiršti sumokėti prenumeratą

Administratorė

• TURINYS •

1972 metai

		nr. — psl.
P. Alšėnas	Gyvenimiškais klausimais	3 — 19
P. Alšėnas	Ar meilė yra mitas?	5 — 18
V. Anysienė	Moniuszko	4 — 10
T. P. Barius	Pokalėdinio Betliejaus bejieškant	1 — 2
E. Čekienė	Magdalenos Galdikienės sukaktis	2 — 19
J. Degutytė	Už kampo; Vitražas; Horoskopas (eil.)	5 — 8
P. Gaučys	Moters vaidmuo istorijoje	4 — 5
P. Gaučys	Šeimos reikšmė	6 — 9
P. Gaučys	Europos sufražiščių judėjimas	5 — 12
A. Giedrius	Voverėlės aplankymas	1 — 17
A. Giedrius	Ak, Margarita	4 — 15
J. Grigaitienė	"Kad ji būtų gyva"	1 — 18
Dr. O. Gustainienė	Narkotikų vartojimas plinta	2 — 6
Hadewijch	Keturi gamtos reginiai (eil.)	3 — 12
K. Hatzopoulas	Lai neša ... (eil.)	1 — 10
A. Karvelytė	Ilgesio žiedai (eil.)	1 — 16
D. Kybartienė	Ašara (eil.)	2 — 16
E. Krikščiūnienė	Naujoji moteris	5 — 5
E. Krikščiūnienė	Nepažįstamoji duktė	6 — 13
G. Krivickienė	Našlaičių dainos	2 — 10
G. Krivickienė	Poniai Nixon 60 metų	3 — 21
A. Malakūnienė	Knyga kryžkelėje	3 — 18
I. Malėnas	Alpukas sveikina moteris	6 — 8
T. B. Mikalauskas	Motinos šypsena	3 — 19
T. B. Mikalauskas	Kivirčas tarp žmonos ir vyro	5 — 19
I. Milukienė	Mokykime jaunuosius	3 — 20
J. Miškinis	Nenormalių vaikų auklėjimas	2 — 19
D. Mitkienė	Jei pašaukčiau (eil.)	2 — 17
H. Mošinskienė	Ruduo Ohio (eil.)	5 — 7
J. Narūnė	Audėjėlė (eil.)	3 — 17
Pr. Naujokaitis	"Rūpestis"	1 — 18
Pr. Naujokaitis	"Liepalotų medynuose"	2 — 19
Pr. Naujokaitis	"Viena Saulė Danguje"	4 — 19
Pr. Naujokaitis	Dvi knygos mažajam skaitytojui	5 — 18
O. Petersonienė	Alicija Rugytė	6 — 20
D. Petrutytė	Vaiko auklėjimas šeimoje	1 — 13
D. Petrutytė	Vaiko auklėjimas šeimoje	3 — 13
D. Petrutytė	Vaiko auklėjimas šeimoje	4 — 8
D. Petrutytė	Vaiko auklėjimas šeimoje	5 — 14
D. Petrutytė	Vaiko auklėjimas šeimoje	6 — 11
A. Prižgintaitė	Svajonėlė; Aš nesiginsiu; Seseriai (eil.)	2 — 12
R. Rasa	Trumpa istorija	1 — 11
D. Sadūnaitė	Paplūdime; Pavasaris sugrįžo; Baldai (eil.)	3 — 6
D. Sadūnaitė	Tetos ir dėdės	6 — 5
A. Saudargienė	Į pietus nuo pusiaujo	4 — 20
O. Saulaitienė	Petrė Šuopytė	2 — 16
O. Saulaitienė	Senstu ir esu laiminga	6 — 18
M. Saulaitytė	Sustingus; Saulėtekis (eil.)	4 — 9
M. Slavėnienė	Mūsų šeima	3 — 2
M. Slavėnienė	Laikas; Geranija (eil.)	4 — 4
Dr. V. Sruogienė	Seniausieji Lietuvos moterų atvaizdai	2 — 2
A. Sungailienė	Pearl S. Buck	5 — 11
P. Varis	Mažo augalėlio ilga istorija	3 — 15
R. K. Vidžiūnienė	Draugystė	3 — 7
S. Vilkauja	Sadutės legenda	4 — 2
S. Vilkauja	Vedybos iš kerštо	5 — 16
S. V.	Marti iš kitos parapijos	1 — 14
S. V.	Sapnas	3 — 5
S. V.	Dovanos	4 — 14
E. Vydienė	Mirksnis vienas (eil.)	1 — 16
E. Vydienė	Gintaras	2 — 13
B. Vytienė	Vyšnia žydėjo (eil.)	1 — 16
B. Vytienė	Rovėjos diena	3 — 20
Z. Tenisonaitė	Žiemos pasakos (eil.)	1 — 6
Z. Tenisonaitė	Viduramžių poetė Hadewijch	3 — 11
Z. Tenisonaitė	Kalėdų stebuklas	6 — 2
J. Tininis	Sugestija ir autosugestija	1 — 7
A. Tyruolis	Lietuvė moteris Maironio kūryboje	5 — 9
A. Zubienė	Isa Lei	6 — 15